

DO TEKY

66
2011

LORM

SPOLEČNOST PRO HLUCHOSLEPÉ
SOCIETY FOR THE DEAFBLIND

BULLETIN LORMU - JARO

VERŠE • SLOVO ŠÉFREDAKTORA • ZPRÁVY Z LORMU •
NAD DOPISY ČTENÁŘŮ • ROZHOVOR • SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ
PORADNA • ZDRAVÍ • HAF • INFORMACE • OSOBNOSTI
ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH • ZE SVĚTA • SPOLEČENSKÁ
KRONIKA • ZÁLIBY (HOBBY) • VZKAZY MOUDRÝCH •
RECEPTY

5 • 9. ROČNÍK SBÍRKY ČERVENOBÍLÉ DNY SE BLÍŽÍ!

8 • VÝSTAVA VĚNOVANÁ HIERONYMU LORMOVI
V MIKULOVĚ

17 • KDYŽ ČLOVĚK MÁ, MĚL BY DÁVAT

25 • BLIKAJÍCÍ BÍLÁ I ČERVENOBÍLÁ HŮL

VERŠE	3	
SLOVO ŠÉFREDAKTORA	3	
ZPRÁVY Z LORMU	5	
9. ročník sbírky Červenobílé dny se blíží! • Vydražte si v naší charitativní aukci anděla od kapely Chinaski • Od února jsme na Facebooku! • Výstava věnovaná Hieronymu Lormovi v Mikulově		
Okénko do Prahy	9	
Okénko do Olomouckého kraje	11	
Okénko do Moravskoslezského kraje	12	
NAD DOPISY ČTENÁŘŮ	13	
Setkání plné emocí... • Dědek na zámku • Něco k zamyšlení		
ROZHOVOR	17	
Když člověk má, měl by dávat		
SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ PORADNA	25	
Blikající bílá i červenobílá hůl • Některé změny v oblasti sociálních zákonů v roce 2011		
ZDRAVÍ	30	
Příčiny hluchoslepoty: Cockaynův syndrom		
HAF	32	
Služební plemena psů pro handicapované (1. díl)		
INFORMACE	34	
Smile – víc než jen indikace světla a čtečka • Zajímavé kompenzační pomůcky • Pomůže sluchově postiženým uživatelům s přepisem řeči mobil? • Váš nevidomý pacient • Jubilejní 20 000. dotaz na Iporadna.cz		
OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH	40	
Hieronymus Lorm		
ZE SVĚTA	44	
Evropský rehabilitačně kulturní týden hluchoslepých ve Finsku		
SPOLEČENSKÁ KRONIKA • Jubilea	45	
ZÁLIBY (HOBBY)	45	
Léčivé a aromatické byliny:		45
Karkadé je čaj s vitamínem C		
Z literární činnosti hluchoslepých Lormáků:	47	
Jak jsem vyžebřala pětikorunu • Dobrý odhad		
VZKAZY MOUDRÝCH	48	
RECEPTY • Sladkost plná vápníku	48	

*Jste-li okouzleni krásou barev, zvuků,
neděkujte tomu štěstí přede mnou,
raději podejte mi bez rozpaků ruku,
abych šla s vámi a ne za stěnou.*

VERŠE

Máj ve velkoměstě

Těch domů a ulic a kamenných stěn,
v nichž starost a práce a žalost je jen;
ni slunce tu nedává pocitu jara,
i máj sám jen básnická fikce je stará!
Však náhle dech lahodný ovane nás,
to keře kdes daleko rozkvetly as.
Co jsou pak ty stavby, jež lidskou jsou prací?
Ty kamenné zázraky rázem se kácí,
a pohádka zdvíhá nás k nebesům teď.
Jak pustou se jeví nám ulice, zedř!
Nám pookřát dají jen květy a stromy –
jen rostliny křísí, však dusí nás domy!

*Hieronymus Lorm
překlad Otto František Babler*

SLOVO ŠÉFREDAKTORA

Milí čtenáři!

Nyní je únor, druhý a nejkratší měsíc roku 2011, tak usedám k počítači, abych Vám hned v úvodu připomněl dvě výročí významná pro všechny hluchoslepé v českých zemích. Letošního 9. srpna totiž uplyne 190 let od narození spisovatele, básníka, dramatika, filosofa a publicisty Heinricha Landesmanna, známého především pod pseudonymem Hieronymus Lorm. Byl autorem celé řady básní, románů,

novel, filosofických prací a fejetonů. Pro jeho literární dílo je příznačný pesimismus a Lorm proto bývá částí světové veřejnosti nazýván lyrickým Arthurem Schopenhauerem, myslitelem z Hamburku, s nímž je právem srovnáván. Oba významní filosofové se tak nezávisle na sobě stali předními představiteli pesimismu v německy psané literatuře. Daleko více než literárním dílem se však Hieronymus Lorm proslavil tím, že vytvořil jeden ze systémů dotekové abecedy hluchoslepých, která se dodnes používá nejen v ČR, ale i v řadě dalších zemí. Jeho jméno nese i naše organizace, která letos na podzim bude mít též významné jubileum, a to 20 let od svého založení. Je zcela logické, že podstatná část tohoto jarního čísla Doteků je věnována výše zmíněnému rodáku z moravského Mikulova, o kterém se více dočtete v rubrice OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH. Novinkou v našem časopise je v rubrice HAF seriál o psích plemenech, využívaných jako pomocníků pro zdravotně znevýhodněné osoby. První díl je věnován malému, roztomilému a kučeravému pejskovi, původem z italského univerzitního města Boloňa, který je dnes známý jako boloňský psík. V seriálu o léčivých aromatických bylinkách se tentokrát dozvíte o karkadé, lahodném nápoji s vysokým obsahem vitamínu C. Připravuje se ze sušených květních kalichů exotického ibišku súdánského, který je vynikajícím léčebným doplňkem v boji proti jarní únavě. Na českém trhu se v poslední době objevilo také nemalé množství kompenzačních pomůcek, ulehčujících život handicapovaným lidem. O některých z nich přinášíme aktuální informace a samozřejmě nebudou chybět ani další zprávy a zajímavé články.

Na závěr bych Vám po dlouhé a studené zimě chtěl popřát hodně hřejivých paprsků jarního sluníčka, načerpejte z nich životodárnou energii a životní optimismus. Hezké, radostné a ničím nerušené velikonoční svátky, naplněné dobrou pohodou, a krásné počtení, případně příjemný poslech z CD-ROMu upřímně přeje Váš

Zdeněk Sedláček

9. ročník sbírky Červenobílé dny se blíží!

Už po deváté zaplaví mnohá česká a moravská města naši dobrovolníci – studenti v červených a bílých tričkách během sbírky Červenobílé dny. Od 18. do 20. dubna 2011 budou za symbolických 30 korun nabízet dva sbírkové předměty: pruhovanou propisku a červenobílý náramek přátelství.

Sbírka bude mít opět zajištěnou mediální podporu ze strany Českého rozhlasu a Radia Čas, inzerována bude v různých denících, magazínech a časopisech i na velkých obrazovkách ve vybraných nákupních centrech v Praze. Další podrobnosti k letošnímu ročníku jsou průběžně doplňovány na stránkách sbírky www.cervenobiledny.cz.

Bohužel se na celkovém výtěžku pouliční sbírky v posledních dvou letech začíná projevat klesající zájem středních škol, a to z důvodu velké konkurence podobných akcí. V posledních letech se setkáváme s praxí, že školy nám na poslední chvíli odříkají spolupráci nebo snižují slíbené počty dvojic studentů a výtěžek z pouliční sbírky klesá.

Asi nemusím zdůrazňovat, jak při současné finanční nejistotě je pro nás právě letos důležitá nejen podpora ze strany škol a studentů, ale i pomoc ze strany všech příznivců, tedy i čtenářů Doteků. A jak nás můžete podpořit? Třeba preposláním naší tiskové zprávy nebo odkazu na webových stránkách či Facebooku svým přátelům nebo zasláním dárcovské SMS ve tvaru LORM na číslo 8777. Cena DMS je 30 Kč, o.s. LORM obdrží 27 Kč.

Cílem sbírky je stejně jako v předchozích letech medializovat problematiku hluchoslepoty a získat finanční prostředky na zajištění služeb pro Vás, hluchoslepé spoluobčany. Červenobílé dny hrají rok od roku důležitější roli pro zajištění pomoci a služeb pro hluchoslepé. V letošním roce, kdy nám byly drasticky sníženy dotace MPSV, se obracíme na veřejnost a věříme v její podporu a solidaritu. Víme, že doba je těžká pro všechny, o to více si vážíme i sebemenšího příspěvku a každé dárcovské SMS, které nám umožní dál poskytovat služby.

Jako každoročně jsme na konci února předložili Magistrátu hl. m. Prahy řádné vyúčtování čerpání předchozího 8. ročníku sbírky i celého tříletého cyklu sbírky Červenobílé dny 2008 – 2010 (od 3. 3. 2008 k 19. 2. 2011). Celkově se během posledních tří ročníků vybralo 2 050 721,69 korun, z toho 54 339,10 korun bylo použito na režijní náklady. Z čistého výtěžku ve výši 1 996 382,59 korun byly hrazeny náklady spojené s realizací všech našich sociálních služeb pro hluchoslepé. Zbývající výtěžek ze sbírky ve výši 113 407,52 korun plánujeme vyčerpat nejpozději do 31. května 2011.

A jaké služby a projekty jsme díky sbírce mohli zajistit? Například z loňského výtěžku, kdy se podařilo vybrat celkem 572 462,89 korun, mohlo naše sdružení poskytovat sociální služby 132 uživatelům, pořádat 5 týdenních pobytových akcí pro 69 klientů zaměřených na běžecké lyžování, jízdu na tandemových kolech, komunikaci v taktilním znakovém jazyce a sociální rehabilitaci, zorganizovat 90 klubových setkání, zajišťovat po celý rok tlumočení a průvodcovské služby a poskytovat hluchoslepým lidem sociální rehabilitaci a poradenství v sedmi centrech v rámci celé České republiky. Ze sbírky byl také financován 3. ročník Ceny Hieronyma Lorma. Podrobné vyúčtování sbírky je zveřejněno na webových stránkách:

http://www.cervenobiledny.cz/minule_rocniky/.

9. ročník sbírky Červenobílé dny připravujeme za laskavé podpory našich partnerů: Nadace člověk člověku, společností První stavební obnova, s.r.o., Toptrans, Ardagh Group., MuchoGusto, OP TIGER, spol. s r.o., Screenet, s.r.o., Aukro s.r.o., Gzh, s.r.o., Český rozhlas, Radio Čas a společnost Media Park s.r.o. provozující portály www.babyweb.cz a <http://zijemenaplno.cz>. Za pomoc speciálně děkujeme herci Vladimíru Javorskému, kreativnímu poradci Marku Valičkovi, grafičce Ireně Šlachtové, animátorovi Radimu Ševčíkovi a fotografovi Petru Tarčincovi!

*Petra Zimermanová
ředitelka o.s. LORM*

Vydražte si v naší charitativní aukci anděla od kapely Chinaski

První větší letošní benefiční akcí, kterou chystáme, bude charitativní dražba hodnotných věcí darovaných o.s. LORM zajímavými osobnostmi z našeho společenského, kulturního a sportovního života. Benefiční aukce proběhne od 12. do 19. dubna 2011 na serveru www.aukro.cz. Seznam darovaných věcí obsahuje přes 20 položek. Velký boj určitě nastane o Cenu Anděla z roku 2004, kterou nám do dražby věnovala kapela Chinaski, hudební fanoušci by si neměli nechat ujít možnost vydražit frak od našeho světově proslulého dirigenta Libora Peška, milovníci divadla se možná „poperou“ o motýlka s autogramem herce Bolka Polívky. Hodnotné dary se svými autogramy nám do aukce věnovali také herci z Činoherního divadla – Petr Nárožný, Nela Boudová a Lada Jelínková. Na své si zajisté přijdou i sportovní fanoušci, dražit se bude například fotbalový dres s autogramy dvou fotbalových legend – Josefa Masopusta a slavného Portugalce Eusébia, kšiltovka s autogramem Dominika Haška nebo tretra s autogramem Báry Špotákové. Bližší informace k aukci najdete začátkem dubna na našich stránkách www.lorm.cz.

*Petra Zimermanová
ředitelka o.s. LORM*

Od února jsme na Facebooku!

V polovině února jsme založili profil naší organizace na sociální síti Facebook a k 3. březnu už máme na Facebooku 136 příznivců! Naše stránky, které jsou na adrese <http://www.facebook.com/lorm.spolecnost.pro.hluchoslepe>, průběžně doplňujeme. Už nyní tam jsou například odkazy na oba dokumenty o hluchoslepotě, které vysílala Česká televize v loňském roce, anebo odkaz na pořad ČT 2 *Hledám práci*, ve kterém náš hluchoslepý kolega, Láďa Holba z Ostravy, se svým čtyřnohým průvodcem Pedrem vypráví

o své práci, mimo jiné jak seznamuje děti v mateřských a základních školách s tím, co všechno tento handicap obnáší.

*Petra Zimermanová
ředitelka o.s. LORM*

Výstava věnovaná Hieronymu Lormovi v Mikulově

Letos si 9. srpna připomeneme 190 let od narození mikulovského rodáka Heinricha Landesmanna, kterého většina z vás asi spíše zná coby autora Lormovy abecedy pod jeho pseudonymem Hieronymus Lorm. Když nás v listopadu minulého roku na naší Víkendové konferenci ve Žďáru nad Sázavou navštívila Mgr. Dana Massowová, pracovnice Regionálního muzea v Mikulově, zdaleka jsme netušili, jak bohatá a plodná spolupráce se mezi námi rozvine. Účastníci této akce se možná upamatují, že souhlasili se zapůjčením svých rukodělných výrobků, vystavených u příležitosti 3. ročníku Ceny Hieronyma Lorma, Regionálnímu muzeu v Mikulově, konkrétně slečně Daně. Ta je kurátorkou výstavy věnované Hieronymu Lormovi (9. 8. 1821 – 3. 12. 1902), jeho životu a dílu u příležitosti výročí spisovatelova narození. Díky nejen její pilné a zodpovědné práci historičky mají letos návštěvníci možnost shlédnout v obřadní síni židovského hřbitova v Mikulově od 29. května až do 30. září 2011 jedinečnou výstavu nazvanou „Hieronymus Lorm – muž, jenž otevřel hluchoslepým svět“. Pokud se vám podaří expozici a rodné město H. Lorma navštívit, možná zde ve výstavní síni objevíte i své dílko, díky němuž jste také pomohli přiblížit svět hluchoslepých ostatním návštěvníkům.

O Lormův život se po letech také začali zajímat členové Muzejního spolku Mikulov. Ke stodevadesátému výročí jeho narození odhalí na jeho rodném domě pamětní desku, kterou vytvořil sochař Nikos Armutidis.

*Zdena Jelínková
metodička o.s. LORM*

Okénko do Prahy

Zdravím všechny čtenáře Doteků!

Jako jedna z nejnovějších posil LORMu jsem poprvé dostala možnost napsat Okénko do Prahy. Poslední bylo psáno ještě Lenkou Veverkovou, takže tyto řádky budou vlastně popisovat události, které doprovázely mé krůčky po cestě získávání dalších a dalších zkušeností v naší organizaci. V průběhu léta se u nás v Praze nedělo nic mimořádného nebo výjimečného. Bylo spíše v duchu pobytů, na kterých jsem měla báječnou šanci seznámit se s některými z vás. Takže pro mě pobyty byly nejen příjemným zpestřením nové práce, ale i novou příležitostí k dalšímu kroku vpřed. Po těchto prázdninách jsme se však od září opět vrátili k zažitým zvyklostem. Snažili jsme se vymýšlet zajímavé kluby, o některých jste se mohli dočíst z dopisů klientů. Hned v září jsme se vydali na velice zajímavou výstavu v pražské Novoměstské radnici, která měla příhodný název „Poznej se“. Nejen klienti, ale i my jsme si mohli vyzkoušet možnosti vlastního těla, svaly i mozek jsme potrápili při různých úkolech či hlavolamech. Poznali jsme námi dosud nepoznané a navíc jsme se u toho příjemně pobavili. Při druhém poprázdninovém klubu v říjnu jsme se ještě rozhodli pro výlet, dokonce za hranice Prahy. Bohužel jsem nakonec na tento klub nemohla vyrazit kvůli nemoci. Ostatní však navštívili Loučeň, konkrétně její zámek s rozsáhlými bludišti a labyrinty. Že se tento výlet líbil všem zúčastněným, jsme se mohli přesvědčit také z dopisu Stáni Kníchalové v zimním čísle Doteků. Poslední „venkovní“ klub jsme ještě stihli uspořádat v pražské zoologické zahradě. Měli jsme domluvenou přednášku o zvířatech, především o žirafách, na které jsme se vzápětí měli jít podívat. Dokonce jsme si je měli i pohladit. Bohužel k naší smůle bylo hezké počasí a žirafy trávily den ve venkovním výběhu. Proto nás nakonec zavedli do „domečku“ koně Převalského, kterého jsme si také mohli pohladit a dokonce i nakrmit mrkví. Nakonec jsme tolik nelitovali, protože i to byla zajímavá zkušenost a zážitek. V listopadu se opět mnoho z nás setkalo na Víkendové konferenci a Valné hromadě. Tato akce pro mě byla

opět velkým přínosem, protože jsem poznala další nové tváře a se všemi se příjemně pobavila. Pro další kluby jsme se rozhodli využít prostory poradenského centra, protože nám už začala na dveře klepat zima. Navíc jsme s klienty potřebovali vyrobit vánoční přáníčka pro naše sponzory, ostatně stejně jako ve všech poradenských centrech. U nás se přáníček vyrobila spousta a upřímně řečeno, jedno bylo hezčí než druhé. Také jsme tímto spojili příjemné s užitečným, protože to byla zároveň milá příležitost k popovídání si při práci. V prosinci se opravdu ozvala zima jak se patří. Všechny nás potrápila, protože u některých z nás způsobila nejen nemoci, ale také docházelo i ke zraněním. To vše nás ale neodradilo od uspořádání tradičního vánočního klubu, na kterém se nás sešlo hodně a mohli jsme tak rozjímat nad kouzelným obdobím Vánoc, rozebrat rok 2010 a popřát si do toho nového jen samé štěstí a zdraví, a to všechno nad hrnky svařeného vína. Na tento klub nás přijel navštívit také Milan Koklar, kterému jsme mohli popřát k jeho jubileu. Protože listopadové i prosincové kluby byly především v duchu manuální činnosti nebo jen povídání, rozhodli jsme se v novém roce potrápiti naše i vaše hlavy kvízem. Připravili jsme si zajímavé informace o Praze a vyzkoušeli, jaké znalosti máme a které nám ještě chybí. Samozřejmě jsme nevěděli zdaleka vše, ale našli se mezi námi i takoví, kteří by se dali prohlásit za „pražské experty“. Za okny už se nám střídavě ukazují i teplé, téměř jarní dny. My se však nenecháme napálit a ještě únorový klub se bude konat v poradenském centru, kam nás přijde navštívit nevidomý sportovec Jiří Mojžíšek.

Všichni se ale moc těšíme na jarní dny, které s našimi pražskými klienty strávíme na nějakém pěkném výletu nebo půjdeme na zajímavou výstavu. S ostatními se ale doufám shledáme na některém z pobytů nebo na Lormolympiádě, na které zároveň společně oslavíme i kulaté narozeniny LORMu. Na závěr vám všem přeji příjemně strávené dny plné radosti a zdraví a těším se, že mnoho z nich strávíme také společně na dlouho připravovaných akcích naší organizace.

Z Prahy vás všechny zdraví

*Jana Blažková
terénní sociální pracovníce Praha*

Okénko do Olomouckého kraje

Milí Lormáci,

od podzimu, kdy jsme vás informovali o dění u nás, v olomoucké pobočce, uplynulo již hodně času. Zima je snad pomalu na ústupu a ztrácí na síle, zatímco nám by síly měly přibývat a jistě už se všichni těšíme na jaro a jarní sluníčko.

Jak bývá obvyklé, po prázdninách jsme se setkali, poseděli, popovídali si a sdělovali si, co je u koho nového a zajímavého. V říjnu se nám klub nepodařil, bylo příliš jiných aktivit. Na listopadovém setkání jsme si již vytvořili vánoční atmosféru a vyráběli v předstihu vánoční přání pro naše sponzory. Nastříhali jsme tmavě zelený a modrý papír na čtvrtky a ty jsme zdobili stříbrnými a zlatými třpytkami, které jsme nalepili po okrajích papíru. Doprostřed jsme umístili vystřižené vánoční motivy. Produkce práce byla vysoká, všichni lepili a lepili a díky tomu jsme byli všichni zlatí a stříbrní od hlavy až po paty. Všechny naše výtvořky jsme poslali do Prahy, odkud se naše přání dál posílala k rukám štědrých sponzorů. Tak se nám pomalu blížily Vánoce, ale plánovaný vánoční klub se bohužel kvůli mé nemoci nemohl uskutečnit. Myslím, že jsme prožili všichni vánoční čas v klidu a pohodě, že jsme se setkali se svými blízkými a vzájemně jsme se obdarovali různými dárky.

Čas nám běžel, první půlka ledna připomínala spíše jaro než lednovou zimu. My jsme se v té druhé půlce ledna sešli, abychom si nejenom popovídali, ale abychom se taky zahřáli, protože se opět přihlásila zima jaká má v lednu být. Probíhala živá diskuse o Vánocích, o pobytech, kam se kdo chystá na dovolenou, zkrátka léto se míchalo se zimním počasím. Ale to neměnilo nic na situaci, že jsme ochutnávali a hádali, co pak to teplého pijeme? Zkrátka, bylo to posezení s horkými nápoji! A bylo to velmi zajímavé. Některé nápoje měly výraznou chuť, některé se jen těžko poznávaly, nakonec jsme se vždy nějak dohodli a na závěr jsme s jistotou všichni poznali medový řez a dobrou kávu. Tak nám ten čas běží a my se pomalu chystáme na jarní kluby a těšíme se na velikonoční vyrábění. A co to bude? To si necháme na příště.

Tak se mějte jarně a hlavně vesele!

*Eva Bernardová
terénní sociální pracovnice Přerov*

Okénko do Moravskoslezského kraje

Milí čtenáři Doteků,

když píšete tyto řádky, venku znovu poletuje sníh a lidé se choulí do šál a kulichů. Doufám, že až vy budete číst ostravské Okénko, bude už krásné jaro plné slunce, zelené trávy, rozkvetlých květin a cvrlikajících ptáků. Mě aspoň tato představa jara hřeje už nyní.

Od posledních zpráv z našeho regionu uběhlo už pár týdnů, ba měsíců. A já mám zas tu milou možnost vám povyprávět, co se od té doby u nás událo. Nebylo toho hodně, ale nebylo toho ani málo. Každý Lormák z Ostravy či okolí si určitě rád vzpomene na hezkou „psí návštěvu“ u nás v poradenském centru. Přijely za námi dámy z o.s. Podané ruce, které se věnují canisterapii (kdo neví, co se za tím slovem skrývá, nechť nalistuje zimní číslo Doteků a dozví se to v rubrice HAF). A nepřijely samy! Seznámily nás i s psí léčitelkou Jenny. Všem se klub líbil. Dověděli jsme se mnoho nového, pokochali jsme se ukázkou poslušnosti Jenny a kdybych neutnula nekonečnou řadu dotazů, tak v klubu sedíme dodnes.

Jelikož v Ostravě máme rádi zvířata, „protože jsou chlupatá“, neměli jsme pejsků stále dost, takže pro nás Láďa Holba na další klub připravil přednášku o soutěži vodících psů. Láďa to vzal zodpovědně – pečlivě připravený, blýskající poháry na ukázkou, statečný soutěžící Pedro k tomu a mohlo se začít. Láďa nás seznamoval s průběhem soutěží, zodpovídal dotazy a Pedro poslušně plnil povely při názorných ukázkách, abychom věděli, co se na takové soutěži hodnotí. Závěrem oba dva zaslouženě sklidili nadšený potlesk, Pedro dostal pamlsk a pohlazení. Přejeme jim mnoho dalších úspěchů!

A jak ten čas podzimní příjemně plynul, najednou přišla zima. Napadly kopce sněhu, mráz štípal do tváří a každý by nejradši zůstal doma pod peřinou. Což se konec konců i stalo. Nemoc na pár dní skolila i mne, a tak nám dlouho očekávaný vánoční klub nevyšel. Ještě že jsme v listopadu stihli vyrobit pár vánočních přání, které nám aspoň teď připomněly ten čas vánoční. Nedá se nic dělat, zdraví je přednější. O to víc jsme se těšili na další setkání v novém

roce. A že to bylo setkání s velkým „S“! Sešlo se nás, jak snad nikdy dřív... Klub byl prodchnut příjemnou atmosférou a vůní jablkového závinu od paní Volfové – mňam, mňam, děkujeme mnohokrát!

V únoru jsme se sešli znovu, i když tentokrát jen v malém počtu, protože chřipka opět zaútočila. To nám ale nebránilo se mnohé dozvědět o Lormově abecedě. Povykládali jsme si, jak vlastně vznikla, ukázali si, jak se lormuje třeba v jiných státech, vyzkoušeli si něco nalormovat a čas nám krásně ubíhal...

A co bude příště? Nechte se překvapit, vše se určitě dozvíte v příštím Okénku do Ostravy. Zatím vám popřeji mnoho krásných chvil prožitých s přáteli, na které je vždy hezké vzpomínat. S úsměvem na tváři se s vámi loučí

*Martina Kučerová
terénní sociální pracovnice Ostrava*

NAD DOPISY ČTENÁŘŮ

Setkání plné emocí...

Mé první setkání s panem Holbou bylo před šesti lety. Tenkrát jsem však netušila, jak vzácný je to člověk...

Je skvělé, když se podaří dobrá věc. A v případě přednášek pro žáky naší školy to platí dvojnásob. Pan Holba je totiž hluchoslepý. Bez svého věrného přítele – labradora Pedra a červenobílé hole by nemohl podnikat akce, jako byla tato.

Pan Holba nám ukázal, co všechno musí takový vodící pes zvládnout – převést slepého člověka přes cestu, dopravit ho dopravním prostředkem na určité místo, rozumět nejrůznějším pokynům. Taky být věrným přítelem i v těch nejtěžších chvílích. Nikdo by nevěřil, jak dokázali žáci hltat každé jeho slovo. A nejen oni. I v učitelích se mísily nejrůznější emoce – přes lítost, smutek, radost, ale především obdiv. Kdo něco podobného nezažije, těžko pochopí, s čím vším se postižený člověk musí poprat.

Děti se také seznámily s komunikačními možnostmi hluchoslepých lidí – českou modifikací Lormovy abecedy (pozn. ke komunikaci se využívá dlaňová strana nejlépe levé ruky, prsty této ruky se drží poněkud napjaté a mírně roztažené. Podle potřeby je možno používat i dlaně pravé ruky. Mluvčí vyznačuje jednotlivá písmena svým ukazováčkem do dlaně a na prsty ruky příjemce sdělovaných informací podle přesně daného schématu).

Nádhernou tečkou za touto besedou bylo focení s pejskem Pedrem, který v dětech i v nás dospělých zanechal nádherný zážitek. Pevně věřím, že každý z nás se při setkání s postiženým člověkem neotočí k němu zády, ale rád mu podá pomocnou ruku. A jsem přesvědčena, že tomu napomohlo i toto naše setkání...

Fotografie z besedy si můžete prohlídnout ve Fotogalerii na www.lorm.cz.

*Iva Ondrová
učitelka ze ZŠ Gebauerova v Ostravě-Přívoze*

Dědek na zámku

Naše slepecké kluby nám občas zprostředkují zájezd. To se pak hned zajímáme, jaký bude program. Mnohokrát více se předem těším, když se podaří taková zastávka, kde nám umožní dotknout se konečky prstů několika exponátů. Pak je vidíme a cítíme skoro tak dobře jako vidící. Na archeologických nálezích, zvláště keramických, si představíme i pradávnou ruku, která hlínu hnětla, její doteky, někdy i smysl pro estetiku předmět ozdobí. Pro nevidomé je snad nejpřitažlivější sdělovací prostředek rozhlas. Při jeho poslechu nikdo neovlivní představy o všem, co se z té skříňky dá poslouchat. Nedávno slyším, že v Horažďovicích je zámek a v něm muzeum. Lidé, kteří umožňují nejen dotýkat se předmětů z dávné i blízké minulosti. Ale co víc, je tu možné si nástroje ohmatat a dokonce se pokusit jimi něco vytvořit, jako to uměli naši předkové. Roztočit kolo-vrátek, rozezvučet tkalcovský stav, učesat ovčí rouno nebo si dokonce sednout na břicho dřevěného dědka. Na jeho

bříše lze nahmatat jizvy od seker a jiných nástrojů. Hlava, spojená s nožním šlapadlem, otevře klapajznu dokořán a noha se postará, aby huba stiskla v čelistech polínko. Tím se uvolní obě ruce, aby spolupracovaly při držení pořízu. Aby ruka mohla pohlídat, kde je potřeba dřevo ubrousit nebo kde se musí dát pozor, aby se neubrало moc. Sledovat jak jsou směřována léta, kde se musí zápasit se záludnostmi případného součku. Ale to předbíhám.

Zatím máme jen málo hmatových map. Je potřeba překonávat hloubku našich neznalostí a zjistit pro nás Středočechy, kde Horažďovice přesně jsou. Jak se k nim přiblížit na doslech nebo dokonce na dotek. Ale vždyť máme mobily a jiné informační možnosti. V okamžiku slyší zámeček mou prosbu o individuální přijetí. Žasnu, jak přívětivě jsem pozván na prohlídku.

Za necelé dvě hodiny vystupuji v Horažďovicích z autobusu. Už se držím za loket horažďovického průvodce. Směřujeme k zámku. Nohy se dotknou prahu, přes který jistě chodíval i zámecký pán. Ruka stačí dotekem poznat umělecké kování na dveřích. Stisk dlaní a představení se se všemi, kdo o tento zámek pečují. Procházíme sály přes nádvoří. V zadní části je vytoužená místnost, plná předmětů z dávné i blízké minulosti. Nelze všechno naráz hmatem poznat a zapamatovat si. Tkalcovský stav – kolik jen dětí se kdysi kolem stavu prohánělo, z práce na něm byly očividně živы.

Kolovrátek by také mohl vyprávět. Poblíž nečesané rouno. Konečně jsem rozkročmo usazen na břicho dřevěného dědka. Je zvrásněno nesčetnými rýhami, asi od sekery. Sloužilo asi na hrubé opracování polen. Předem mnou nahmatám hlavu, jejíž spodní čelist pomocí nohy může skousnout polínko. Pak poznávám poříz. Ten zaměstná obě ruce. Ukrajuje jemné hoblinky. Ohmatávám dlátka, kterými se vydlabává prohlubeň lžičky. Dovídám se, že toto vše mohou vzít bezpečně do ruky i děti, aby ucítily, jak asi vznikaly všechny dřevěné misky, krajáče, lžíce a vše, co se v tehdejších kuchyních i v hospodářství potřebovalo denně. Ještě předem informace, jak se nezranit. Zatím se jim tato doporučení vyplatila. Nikdo se nezranil. Také já odcházím nadmíru spokojen. Nesu si dokonce i kousky lipového dřeva, ve středních Čechách nedostupného.

Před rozloučením poznávám i pohostinnost tohoto kraje. Občerstvení chutnalo nadmíru.

Za další dvě hodiny už zase v chodbách pražského metra necítím zimní chlad. Hřejí mne dojmy z vřelých stisků rukou na rozloučenou. Jen dřevěný dědek mi ruku nepodal. Horažďovice mi navždy utkví v paměti svým neobvyklým zámeckým muzeem, které nejen učí o životě v minulých dobách.

Viktor Sedlář

Něco k zamyšlení

Paní Marková prodala na naléhání dětí domek na vesnici, koupila si byt v menším městě a peníze rozdělila svým třem dětem. V městečku bydlel nejstarší syn, a tak se těšila hlavně na vnuka. Skoro ho neznala. Nejezdil jako ostatní vnoučata k ní na venkov. O prázdninách ale vždy jel s rodiči k moři nebo poznával různá města.

Nastala předvánoční doba a naše důchodkyně připravovala dárek pro vnuka Vilíka. Upletla mu krásný svetr, přidala knihu „Špalíček“ od malíře Mikoláše Alše a těšila se, jak se Vilík zaraduje. Představovala si ho jako Jirku, kluka ze sousedství. Vždy vesele pozdravil a dokonce se zeptal, jestli něco nepotřebuje. Měl malou sestřičku, kterou často pohlídala.

Na Štědrý den přijel pro matku syn. Ocitla se v přepychovém bytě. Žádné přípravy na štedrovečerní hostinu. Vše se objednálo v hotelu s donáškou. Stromek skoro ke stropu a pod ním hora dárků. Jedno však chybělo – radost a nadšení. Vilík bral drahé dárky jako samozřejmost, snažila se tvářila kysele a synovi bylo trapně, že na dárek pro mámu zapomněl.

Konečně měla babička příležitost dát svůj dárek Vilíkovi. Rozbalil balík se svetrem a volal na mamku. Babičce se radostí roztlouklo srdíčko a čekala na pochvalu.

„Mami, podívej, charita! Ona si myslí, že bych tohle vzal na sebe!“ Na knihu se ani nepodíval a odběhl si pouštět hry na počítač. Nikdo ani nezpozoroval, kdy babička odešla. Doma se rozplakala a dokola si říkala, kde jen při výcho-

vě svého syna udělala chybu, že je z něho takový necita, který nemá pro mámu sebemenší dárek, ale ani upřímné slovo.

Z chmurného přemítání ji vyrušil zvonek. „Syn se pro mě vrací!“ zaradovala se. Nebyl to syn, ale Jiřík od sousedů s pozvánkou. Babička utřela slzy, přidala dárek i pro Jiříkovu sestřičku a teprve tam u upřímných lidí prožila krásný Štědrý večer. Jiřík měl ze svetrů velikou radost a Kačenka dala babičce velkou pusku a s Jiříkem i dáreček.

Tenhle příběh se skutečně stal a nutí k zamyšlení, jestli přepych nechuzuje lidi od lidského citu.

Pavla Sykáčková

ROZHOVOR

Když člověk má, měl by dávat

Také LORM má své lidi v zákulisí. Jedním z těch, kdo neposkytují interview a jejichž jména se nevyskytují pod zprávami v Dotecích, je **Marek Valiček**.

„Má hlavní podíl na profesionální úrovni našich kampaní, od něj pochází většina výborných nápadů,“ říká o něm ředitelka sdružení Petra Zimermanová.

„Přes Marka jsme získali kontakty a možnost mít reklamní plochu na velkých obrazovkách v nákupních centrech v Praze. Již deset let nám pomáhá – a vše bez nároku na honorář.“

Co vás k téhle filantropii přivedlo? Lidé od reklamy jsou veřejností vnímáni spíš jako ostří až draví jedinci...

Nejdříve musím přiznat, že mě fakt šokuje, že jde už o desetiletou spolupráci... Nepočítám to, ale k odpovědi na vaši otázku. Já tomu neříkám filantropie. Je to normální pomoc. Jsem stále přesvědčený o tom, že mezi oněmi „ostříži“ a „dravci“ z reklamy jsou lidi – a znám jich dost – kteří nemyslí jen na peníze. Já osobně si říkám: Měl jsem velké štěstí, že jsem se do světa narodil zdravý. Ne každý

takové štěstí měl. A povinností zdravých, silnějších, je pomáhat slabším – třeba ne tolik zdravým lidem. Tak mě doma vychovali. A přiznávám ještě jedno – mám radost, když lidé dokáží práci druhého ocenit nadšením z ní. Můžu vám říct, žádný honorář za moje výkony mi neudělal takovou radost jako projevená spokojenost lidí z LORMu nad mojí prací.

Patřil kluk Marek Valiček svou krevní skupinou k Foglarovým Rychlým šípům? Zastával se mladších a slabších, byl jejich ochráncem?

Proboha... rozhodně ne! Já Foglara neznám jinak než povrchně – Rychlé šípy, a tím to končí. Nestydím se to přiznat. Mě bavil Ernest Thompson Seton – Dva divoši. To byla moje klukovská četba. Nikdy jsem nebyl rváč a ochránce, vždy jsem spíš vymýšlel. Moje hlava a myšlenky v ní často létaly trochu výš... Až to často bylo na škodu.

Říká se, že kdo má rád zvířata, má rád i lidi. Jak se zachováte, když na opuštěné cestě potkáte cizího psa?

Doufám, že se to nikdy nestane. K mé Stelle – fence z útulku – by přibyl další a moje matka by dva psy sem tam hlídat odmítla. Bože, nedopusť, abys mi do cesty přivedl dalšího psa! Ale kdyby se tak přeci jen stalo, mám kolem sebe hodně hodných lidí, kde bych pro takového nalezence našel pelech a misku. Píšu pravidelný psí deník do časopisu „Můj pes“, je to zábava! Píšu jako zvíře, zážitky feny Stelly. Povím vám..., někdy to zkuste... A taky se nám podařilo dostat v posledním čísle na zadní obálku inzerát LORMu. Zdarma. Za to dík šéfredaktorce Tereze Netolické – má ráda psy, a tím pádem i lidi. Hodně už LORMu pomohla a vymyslíme s ní další projekty, protože je současně šéfredaktorkou časopisu JOY. A vše pro hluchoslepé dělá „jen tak“.

Někteří organizátoři humanitárně koncipovaných kampaní či sbírek si stýskají, že charita už nějakou dobu ztrácí dech. Jestli je to pravda – proč ta změna?

Charita dech neztrácí. Možná spíš lidé ztrácejí nadšení a sílu pro svoji činnost. Ale tak to v životě chodí i mimo charitu. Kdo chce doběhnout nejdál, musí nasadit optimální tempo. Když přepálíš start, do cíle doběhneš s obtížemi, nebo se cíle vůbec nedočkáš.

Jak si v tomhle směru vede LORM?

Na finanční otázky je tu Petra Zimermanová. Já jsem na to vymýšlení a Petra na to, aby mé nápady krotila. Čím víc mě krotí, tím víc vymýšlím. U každého mého komerčního klienta spolupráci s LORMem zmiňuji a doufám, že přijde doba, kdy něco vymyslím a Petra mě nebude muset krotit, protože peníze na moje nápady přinese klient, pro kterého pracuji. To by bylo krásné...

Kdy se u vás projevilo přání dělat něco dobrovolně a zadarmo? Byl to následek nějakého psychického úrazu, „přišly ke slovu“ ozvěny rodinné výchovy nebo Aristotelovo „Váš charakter se projevuje jen tím, co děláte“?

Ono je to jednoduché – když člověk má, měl by dávat. Z jiného úhlu pohledu je třeba říct – když člověk nemá, neměl by pouze vztahovat ruku. A tohle LORM nedělá. S LORMem jsem začal tak, že jsme v agentuře, kde jsem tehdy pracoval, pro něj připravili logo. Tenkrát jsem klienta LORM vedl jako tzv. account a logo jsme pro LORM udělali zdarma. Poté uplynula nějaká doba, já se úplně osamostatnil a vzpomněl si na LORM. Slovo dalo slovo a už to jelo... První nápad, druhý nápad, první kročení, druhé kročení... Podařilo se nám společně udělat krásnou práci. Dali jsme komunikaci LORMu tvář. Tvář důstojnou. Tvář organizace, která „potřebuje“ a aktivně pro to dělá vše možné – o nastavené ruce v LORMu nezakopnete. To mě na LORMu baví nejvíc. Jeho hrdost! Je partnerem pro všechny další subjekty. Není škemrajícím přítěžkem.

A čistě osobní důvod: říkám si, ač díky bohu ateista, že se mi moje práce pro LORM jednou tam nahoře započítá. Miluju léto – po smrti bych chtěl malý domek na pláži. Tak snad...

Já už mám pár let takový domek vyhlédnutý na pobřeží Jadranu! V zahradě s fíkovníky, voní tam levandule... Akorát že nevím, jestli je na prodej... Jakou školu musí člověk vystudovat a co musí umět, aby se prosadil v konkurenčně tvrdém prostředí reklamy?

Nevím, jestli jsem se prosadil, to musí posoudit jiní. Nejsem žádný reklamní střelec. Miluju práci, kterou jsem objevil až po roce 1989. Podvědomě jsem tíhnul vždy spíš

k „barvám“ než ke „kladivu“. Hrozně mě baví pouštět představivost na špacír. Nepřestávám pozorovat lidi na ulici, sledovat jejich chování, styl oblékání, to jak mezi sebou komunikují. Nejhorším trestem pro mě je jít po liduprázdné ulici. Jsem přesvědčený o tom, že nejlepší „reklamy“ jsou vlastně někdy lehce nadneseným reálným zážitkem. Nosej ženský v kabelce aviváž, která zachovává barvy? Bože, taková blbost – ušklibne se každý. A přesto ta reklama jede. Ale antirezín – „Až to budu natírat příště, tak vy, maminko, tady už nebudete“, to je ze života. Kdo takovou reklamu dokáže udělat, je pro mě ADMAN (reklamák) číslo jedna. Autorovi antirezínu neskrývaně závidím.

Školy na reklamu určitě existují, já ale tvrdím: Dokud nebudete umět pořádně pozorovat, nebude to úplně ono. Může vzniknout aviváž, ale antirezín těžko...

Pracoval jste několik let v reklamní agentuře MEN ON THE MOON, potom jste založil agenturu vlastní MuchoGusto. Co vás přimělo jít do rizika práce na „volné noze“?

Předně je třeba říct, že MuchoGusto není reklamka. To nebyl můj cíl. Mým cílem bylo v roce 2008 nabídnout klientům hlavu, představivost, moje často „divný nápady“. Odprezentovat je a zpracovat do finální podoby. Žádná agentura, žádná recepce, židle a zelená jablka ve skleněných vázách. Zábavná efektivní práce. Že to bude boj, jsem tušil, že to bude takový boj, jsem si nepřipouštěl. To by člověk neudělal nikdy nic. Ani neuvařil dobré jídlo.

A co mě k tomu přivedlo? Chtěl jsem prodávat svoje nápady, svoje vidění řešení problémů klienta, za svoje ceny, se svým rizikem. Prosté. Těžké. Už vím. Ale jedu dál.

Vaše spolupráce s LORMem začala novým logem a pokračovala kampaní představující veřejnosti červeno-bílou hůl. Na čem, na jaké hlavní myšlence, jste tehdy tuhle úspěšnou akci postavil?

Nejdříve to byla zebra – jakože zebra pro chodce, chráněné místo pro zdravé i postižené pohybující se po ulicích plných aut. Pak se mi několikrát stalo, že moji známí, kteří věděli, že pro LORM pracuji, říkali: Hele, to jsou fakt sekáči, ti hluchoslepí... Tak postižení, a přesto kreativní... Každý si na tu svoji hůlku lepí červený proužky...

Základní nepochopení! Ale logické. Česká populace ví, že bílá hůl = slepý. Skoro nikdo ale neví, že červenobílá hůl = hluchoslepý. A pak, když chce někdo zdánlivému „jen“ slepci pomoci a mluví na něj, nemusí být slyšen, a tím pádem může „slepého“ považovat za arogantního a příště nepomoci vůbec. A to mě štválo – ta nevědomost.

Proto jsem vlastně přišel za Petrou, že komunikace LORMu by měla hlavně vizualizovat červenobílou hůl a tím edukovat českou veřejnost o tom, že nejde o „slepé frajířky“, ale hluchoslepé. Že bílá je ztracený zrak a červená je ztracený sluch. Až tohle lidi naučíme, máme před sebou dlouhou cestu, jak naučit zdravé lidi k takto postiženým přistupovat na ulici, jak je chytnout pomalu za předloktí a co nejvíce nakloněni k uchu zřetelně a nahlas pronést: Já vám pomůžu.

Lidé v Česku musí vědět, co červenobílá hůl znamená. Musí to vědět, aby uměli pomáhat. Pomáhat lidé chtějí, o tom jsem přesvědčený, jen někdy nevědí, jak na to. Kampaň jsem nazval „Hůl pro život“.

A sbírková akce v pražské zoologické zahradě? Člověk z ulice si řekne: Co mají společné hluchoslepí a zvířata v zoo?

Petr Fejk, bývalý ředitel pražské zoo, je můj kamarád. Je to jeden z lidí, které profesně hodně obdivuji. Dosáhl kvality, a to se povede málokomu. A protože kvalita táhne, měl plnou zahradu rodin s dětmi. A protože tam, kde jsou zdravé rodiny se zdravými dětmi, má docházet k rovnováze, je třeba zdravé namixovat s „nezdravými“. Zdraví si uvědomí, jaké mají štěstí, že jsou zdraví, a nezdraví si uvědomí, jaké mají štěstí, že potkali zdravé lidi, kteří jim mohou pomoci.

Jak prosté. Ale jak těžké v prostředí, kde „lidé nahoře“ hlásají, že postarat se o sebe musí každý sám!

Na všechno se musí jít selským rozumem. Rád propojuju. To je totiž podle mě základ komunikace mezi lidmi. Jeden druhého může něco naučit, kdo může, dá, kdo potřebuje, dostane. Vidíte, všechno se pořád točí kolem toho, jak moc lidé chtějí dát a jakým způsobem umějí přijímat.

A proč zoo? Proč zvířata? Když si potřebuju fakt

zarelatovat, lehnu si na zem a zapískám na Stellu – ta přiběhne a lehne si na mě, válí se mi po obličeji a já blahem zavírám oči. Kdybych na tu chvíli přišel i o sluch, asi bych si toho ani nevšiml. Dotek je strašně důležitý. Pro všechny, pro zdravé i pro hluchoslepé. Fascinuje mě, jak si slepí lidé ty zdravé prohlížejí hmatem. Jak pak říkají: Hm, tak takhle nějak jsem si vás představoval. Nebo jak řeknou: Jéje, to jste opravdu vy? V tom pohmatu je skrytá jiná pravda než ta, kterou známe my „zdraví“.

Nápady se sbírkovými předměty – červenobílou propiskou a červenobílým náramkem – pocházejí také od vás? Myšlenka je začátek. Co následuje potom, než se hotové NĚCO dostane na reklamní plochu?

Tužka moje není. Náramek jo. Máte pravdu v tom, že myšlenka je začátek. Ale každá prvotní myšlenka by měla mít šanci dále se rozvíjet. Náramek – červenobílý – trendy záležitost – pro holky, pro kluky, pro dámy, pro pány... Vyjádření sounáležitosti s hluchoslepými, tvárný prvek ideální pro komunikaci 8. ročníku sbírky „Červenobílé dny“, vhodný dárek i po sbírce, designově zajímavý. Kdyby byla firma, jako je například Benzina (také červenobílá), osvícená, mohla náramky distribuovat na čerpačkách: krásná barevná souhra, krásný symbol pro charitativně myslící Čechy, nakupující z emotivních důvodů u české čerpačky... Myšlenka je jen start, a aby mohla žít co nejdéle, musí mít k životu prostor.

À propos – proč tolik televizních diváků na reklamy nadává, vstává z křesla a prchá z jejich doslechu do kuchyně uvařit kafe?

Moje matka okamžitě, jak reklamy začnou, vypne zvuk. To můžu vyskočit z kůže. A přitom po téměř každém spotu řeknu: Panebože, ještě štěstí, že jsem z té klasický reklamy vypad! Ale zároveň – ach ta moje představivost! – mi hned v hlavě letí, jak by ten spot mohl vypadat líp.

To bude nejspíš obyčejná deformace profesí. Ale divák má reklamu „konzumovat“, je přece potenciálním zákazníkem!

Často říkají, že ji neposlouchají, že se na ni nedívají a že je rozhodně neovlivňuje. Zastavte se ale v sobotu v Lidlu: v pátek šla reklama na XXL balení toaletního papíru – a tohle balení vidíte v každém nákupním koši. A kdyby šlo o dobře udělanou reklamu, mají ty záchodové papíry lidi v koši každý týden. To, co je vám naservírováno mile, svěže a vtipně, si mozek pamatuje. V obchodě pak mozek dá povel u regálu s toaletním papírem rukám a ty automaticky papír uloží do koše. Milá vzpomínka budí nečekané reakce...

Americký režisér a herec Woody Allen se tedy nemýlí, když tvrdí: Osmdesát procent úspěchu tvoří dobrá reklama?

Nemýlí, má totiž ve svém citátu jedno podstatné slovo: „dobrá“!!!

Nápady údajně doslova chrlíte. Kde berete inspiraci?

To říká Petra. Nechrlím, všímám si situací v denním životě – a ty někdy jdou navléct na LORM, jindy na práce pro mé klienty. A někdy mě s mými nápady pošlou do kopru. Já je ale uložím na „někdy“. Každý nápad má své místo v šuplíku, kde čeká, až dospěje... nebo až dospěje klient.

Platí to samé o péefce pro LORM „Smysluplné Vánoce“? Ta se urodila z čeho, při jaké příležitosti?

Nevím, jestli je to překlep ve vaší otázce, nebo jestli jste mě chtěl nachytat...

Zůstaňme třeba při variantě druhé...

Slogan „Smysluplné Vánoce“ mě potrápil. Chtěl jsem do několika – dvou až tří – slov dostat pocity lidí, kteří o některý ze smyslů přišli. Říkal jsem si, když jsem stál doma v kuchyni se zavřenýma očima a zacpanýma ušima: Co mají vlastně ti moji hluchoslepí z Vánoc? Aha, vůni. A k tomu představivost. Dar z největších. Ať jste zdravý nebo nějak postižený, představivost ve vás pořád zůstává. Takže jsem si představoval, že hluchoslepí ucítí jehličí, smaženého kapra, vanilkový rohlíček, a že i když s postižením, dokážou si vychutnat i Vánoce. Všemi smysly. A že i postižení mohou mít Vánoce smyslů plné. Cejtíte to tam? Ta dvojakost?

Stejně jako v životě. Když něco schází, tak si to představ! No, a se zavřenýma očima a ucpanýma ušima to na mě v kuchyni přišlo: Smysluplné Vánoce. Myslím, že LORM má velice přesně, reklamně i lidsky, postavený claim pro vánoční přání. Na hodně dlouho! Ten se totiž neokouká, protože není hloupý, je ze života, je pravdivý.

Máte svůj internetový blog valicek.blog.idnes.cz, kde sám sebe uvádíte: Mužskej, co rád žije. Čím ono potěšení ze života přikrmujete?

Dlouhodobý vztah! Opravdoví přátelé. Děti mých přátel. Zdraví rodiče. Pes. Vaření a hoštění přátel – krásné chvíle u jednoho stolu, když vidíte, jak mají mastné pusy a v tašce připravené PVC krabičky, aby si odnesli nějaké jídlo i domů. A pak klasika: filmy, muzika, výtvarné umění, psaní.

Zrovna na psaní jsem se chtěl optat. Přiznávám se k potěšení z četby vašich zážitků a glos na blogu. Trefujete se – mimo jiné – ostrým slovem taky do politiků. Čím vás tolik štvou?

Děkuji za to, že mě čtete. Víte, politici jako takoví mě neštvou. Ale hulvátští, arogantní a v důsledku toho často z mého pohledu i hloupí lidé mě netěší – mám-li udržet nějaký slušný standard komunikace. A nejde jen o politiky, to v žádném případě ne. Jenže politici mají tu smůlu, že jsou vidět. Že musejí podstoupit ten risk, být víc na očích. Proto o nich lidé píší.

Z úplně jiného soudku je doslova něžná povídka o vánočním přání – prožít si mámino pohlazení po vlasech... Prozradíte, jaké přání si hýčkáte pro letošní rok?

Do úplných intimností zabíhat nebudu. Ale jedno větší přání mám. Udělat normální dřep a také běžet co nejrychleji vedle svého psa přes letní louku. Loni v lednu jsem uklouzl na sněhu a rozlámal si kotník tak, že v něm mám do dneška kovovou dlážku, šest šroubů a po obou jeho stranách chrupavku protkanou dráty. Rok už jsem neudělal úplně obyčejný dřep. Každé ráno lehce kulhám, než se rozchodím. Takže moje přání do tohoto roku je jasné a stručné: Dřepnout si.

Protože dřepnout si není totéž co dřepět, moc vám přeju, aby kotník byl co nejdřív běhavý – a děkuju za rozhovor!

Jan Nouza

SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ PORADNA

Blikající bílá i červenobílá hůl

K široké nabídce bílých a červenobílých holí (orientačních, signalizačních i opěrných) na našem trhu přibyla další zajímavá novinka. Je jí hůl bílá (případně červenobílá), vybavená zapínatelným blikajícím osvětlením. Účel tohoto osvětlení je zřejmý – zvýšení bezpečnosti nevidomého chodce za snížené viditelnosti. Toto opatření pravděpodobně ocení ti z nás, kteří se často pohybují na silnici mimo obec, ale výhodné je i při přecházení vozovky a v jiných podobných situacích za šera a tmy, za hustého deště nebo v mlze.

Úprava spočívá v tom, že nejužívanější typ, to je hůl bílá (červenobílá) orientační skládací 5dílná, je vybavena čtyřmi vysoce svítivými blikajícími diodami umístěnými pod rukojetí na obvodu po 90úhlových stupních. Uvnitř rukojeti je nainstalován elektronický přerušovač, který umožňuje také akustickou kontrolu zapnutí či vypnutí, a na rukojeti je umístěn srozumitelně hmatný vypínač. Výrobek bude doplněn stručným návodem na obsluhu a výměnu dvou tužkových baterií, které blikátko napájejí. V zapnutém stavu by tyto baterie měly vydržet nejméně 1000 hodin. Součástí návodu jsou samozřejmě také informace o záručním a pozáručním servisu.

Popisovanou hůl spolu s reprezentativním vzorkem ostatních bílých a červenobílých holí na našem trhu si každý zájemce může prohlédnout a vyzkoušet v některé z 31 oblastních odboček SONS, v některém ze 13 oblastních ambulantních středisek Tyfloservisu nebo v olomoucké či pražské prodejně tyflopomůcek.

Dodatečné osvětlení hole ve výše vyjmenovaných situacích výrazně zvyšuje bezpečnost nevidomého chodce v silničním provozu, zvláště za snížené viditelnosti. Proto lze jeho využívání vřele doporučit. Jedná se však o doplněk, který není hrazen žádnou zdravotní pojišťovnou. Ani ve vyhlášce č. 182/1991 Sb. nenajdeme možnost poskytnutí příspěvku na takovouto kompenzační pomůcku. Pouze paragraf 32 uvedené vyhlášky říká: „Občanům těžce zdravotně postiženým a starým občanům, kteří jsou sociálně potřební, mohou obce poskytovat jednorázové peněžité dávky na úhradu mimořádných nutných nákladů, které nemohou tito občané uhradit ze svých běžných příjmů.“ Případné uplatnění tohoto ustanovení si musí každý důkladně zvážit a zdůvodnit.

Konečná cena tohoto elektronického doplňku (bez ceny hole) činí 560 Kč. Na bílou (červenobílou) hůl můžeme získat poukaz od očního nebo praktického lékaře a její plnou cenu v tom případě hradí příslušná zdravotní pojišťovna. Vzhledem k tomu, že odbyt takto vybavených holí nebude asi masový a prodejny si nemohou dovolit skladovat celý jejich délkový sortiment, dohodl se jejich dodavatel Ing. Vladimír Žaža z Brna s pražskou i olomouckou prodejnou tyflopomůcek na tomto postupu:

- zájemce o hůl vybavenou osvětlením si od svého praktického nebo očního lékaře nechá vystavit poukaz na hůl bílou/červenobílou orientační skládací 5dílnou hliníkovou (OrS5A – kód 95551 nebo OrS5K – kód 95572),
- v prodejně osobně nebo písemně projeví zájem o hůl s osvětlením a nezapomene poukaz opatřit potřebnými podpisy a sdělit i požadovanou délku hole,
- prodejna hůl objedná a po jejím obdržení od výrobce ji zákazníkovi zašle na dobírku. V případě místního nebo blízko bydlícího zákazníka jej upozorní na možnost vyzvednutí hole a cena za osvětlení bude uhrazena při jejím odběru,
- dodavatelem zaručená dodací lhůta je max. 30 dnů.

Na závěr upozorňuji, že dodatečné osvětlení je součástí stejného typu hole, do něhož se montuje slepecká

vysílačka typu VPN 03. Obojí vybavení na téže holi proto není možné.

Zdroj: kony.wz.cz/jine/blikhul.htm

Některé změny v oblasti sociálních zákonů v roce 2011

1. Invalidní důchody

Pevná výměra invalidního důchodu se od 1. 1. 2011 zvýšila z 2170 Kč na 2230 Kč.

Doba pobírání výše invalidního důchodu III. stupně po 12 splátek od data snížení stupně ID na I. nebo II. stupeň (platí pro snížení ID v rámci první lékařské posudkové prohlídky po 1. 1. 2010) již není náhradní dobou důchodového pojištění.

2. Nemocenské dávky

Délka pracovní neschopnosti a finanční kompenzace:

1.–3. den bez náhrady mzdy; 4.–21. den náhrada mzdy od zaměstnavatele; 22. – ukončení neschopenky 60 % vyměřovacího základu – OSSZ. Pokud v době trvání dočasné pracovní neschopnosti dojde k uznání invalidity, je ošetřující lékař povinen PN ukončit do 30 dnů od data uznání invalidity. Tato povinnost neplatí pouze v případě, že je přiznána invalidita I. nebo II. stupně a dále trvá nebo nastala jiná porucha zdraví.

3. Příspěvek na živobytí

Částka živobytí osoby, která je uznána invalidní ve třetím stupni, ale nemá nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, činí částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25–30 této osobě nenáleží – celá tato podmínka byla zrušena. U všech osob invalidních ve III. stupni tedy částka živobytí činí částku existenčního minima zvýšenou o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 26–29.

4. Sociální příplatek

Od 1. 1. 2011 má nárok na sociální příplatek pouze rodina, kde

- a) rodič pečuje o dlouhodobě nemocné, dlouhodobě zdravotně postižené či dlouhodobě těžce zdravotně postižené nezaopatřené dítě,
- b) alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě těžce zdravotně postižený nebo je nezaopatřeným dítětem, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné,
- c) jestliže stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50 % a více.

5. Příspěvek na péči

Částka příspěvku na péči v I. stupni závislosti byla u osob starších 18 let snížena na 800 Kč měsíčně.

6. Poplatkové úlevy

Správní poplatky

Položka č. 5 Ověření podpisu nebo otisku razítka na listině nebo na jejím stejnopisu: 30 Kč za každý podpis nebo razítko. Od poplatku jsou osvobozeni občané se zvláště těžkým zdravotním postižením, kterým byly přiznány mimořádné výhody II. nebo III. stupně (držitelé průkazu ZTP a ZTP/P). Tuto výhodu poskytuje i Hospodářská komora ČR. Výhoda neplatí v případě, že si podpis nebo listinu necháte ověřit u notáře nebo na pobočce České pošty.

7. Sleva za zemní plyn

Pro držitele průkazu ZTP/P nabízí společnost RWE slevu za odebraný zemní plyn ve výši 20 Kč/MWh (vč. DPH) dle aktuálního ceníku. Slevy na zemní plyn nejsou zaručeny závazným právním předpisem.

8. Příspěvek na provoz motorového vozidla

Platnost úsporného opatření spočívajícího ve snížení příspěvku na provoz motorového vozidla byla změnou vyhlášky č. 182/1991 Sb. prodloužena i na rok 2011 a 2012. Stále tedy platí, že držitelé průkazů ZTP dostanou 3000 Kč a držitelé průkazů ZTP/P 7920 Kč na jeden kalendář-

ní rok. U osob, které ze závažných důvodů (doprava do zaměstnání, do zdravotnického zařízení aj.) ujedou více než 7000 km za rok, může být příspěvek navýšen. O navýšený příspěvek se žádá na stejném místě jako o příspěvek v základní výši.

9. Objednání zvedací plošiny

Lhůty pro objednávku přepravy vozíčkářů:

- bez předhlášení případy, kdy cestující nevyžaduje asistenci dopravce,
- 24 hodin před odjezdem vlaku z nástupní stanice u vlaků, které jsou označeny symbolem vozíčkáře a cestující vyžaduje asistenci dopravce nebo má požadavek na použití mobilní zdvihací plošiny ve stanicích, které jí jsou vybaveny,
- 24 hodin před pravidelným odjezdem vlaku z výchozí stanice (nebo pohraniční přechodové stanice) u vlaků se služebním vozem nebo jiným vhodným vozem bez plošiny,
- 48 hodin před uskutečněním přepravy v případech, kdy je požadováno zařazení vozu s plošinou, případně vozu vhodného pro přepravu na vozíku do vlaku, ve kterém tento vůz není pravidelně řazen.

Pokud se cestující na vozíku rozhodne cestovat bez předchozí objednávky, České dráhy přepravu zajistí podle okamžitých provozních podmínek, pokud tomu nebrání vážné překážky. Objednávku zařazení vozu se zvedací plošinou nebo vozu přizpůsobeného přepravě cestujících na vozíku pro invalidy do vlaku ČD, ve kterém tento vůz není pravidelně řazen, lze uplatnit ve stanici nebo prostřednictvím internetového formuláře na webu ČD.

*Zdroj: Nápadník 2011
redakčně upraveno a kráceno*

ZDRAVÍ

Příčiny hluchoslepoty: Cockaynův syndrom

Cockaynův syndrom (CS) je vzácné dědičné onemocnění, kvůli němuž trpí postižení jedinci předčasným stárnutím, jsou citliví na sluneční světlo, mají poruchy růstu a vývoje nervového systému. U této poruchy je také časté sluchové a zrakové postižení.

Jde o vzácnou genetickou vadu, která zahrnuje vadné CSA a CSB geny na chromozómu 5. Jsou to bílkoviny, které hrají klíčovou roli při opravě DNA (nositel genetické informace).

CS byl objeven v roce 1946 londýnským lékařem Edwardem Alfredem Cockaynem (1880–1956), který se věnoval především dědičným chorobám u dětí.

Typy CS

- CS typu I nebo A – jde o klasickou formu, která je charakterizována normálním růstem plodu s nástupem abnormalit v prvních dvou letech života, s poškozením zraku, sluchu a centrálního i periferního nervového systému. Příznaky se postupně zhoršují až do smrti v prvním nebo druhém desetiletí života. Příčinou smrti často bývá ateroskleróza, tedy onemocnění, které se obvykle vyskytuje až ve vyšším věku. U lidí s CS se objevuje právě díky jejich předčasnému stárnutí.
- CS typu II nebo B – patrný je hned při narození a smrt obvykle nastává do 7 let života dítěte. Tento specifický typ byl označen jako syndrom COFS a je dále rozdělen do několika podskupin.
- CS typu III nebo C – jde o typ, který je vzácný a je charakterizován pozdějším nástupem. Je mírnějšího rázu než typ I a II.

Symptomy CS

Podle zdrojů je známo, že CS zahrnuje až 53 symptomů – vyjmenuji ale jen ty nejčastější. Kromě zrakových (šilhavost, dalekozrakost, optická atrofie, záškuby očí, šedý zákal) a sluchových poruch, malé výšky, přecitlivělosti na sluneční světlo a předčasného senilního (stařeckého) vzhledu u jedinců s CS se mohou vyskytnout i následující příznaky: mentální retardace, malá hlava (mikrocefalus), nekoordinovanost pohybů, nadměrné pocení, třes, záchvaty, periferní neuropatie, mozková atrofie, suchá a tenká pokožka, řídké a suché vlasy, omezený pohyb v kloubech, krátký trup, vysoký krevní tlak, zubní abnormality, časté zubní kazy, ledvinové dysfunkce atd.

Léčba CS

Zdravotní péče

Léčba jedinců s CS typu I závisí jen na prezentaci příznaků. Fyzioterapie pomáhá zabránit zkracování svalů a pomáhá udržovat chůzi. Jedinci s CS, kteří jsou velmi citliví na sluneční záření, by se mu měli samozřejmě vyhýbat.

Odborná konzultace

Je velmi důležitá konzultace se specialisty z různých oborů: audiolog, genetik, zubař, oftalmolog, fyzioterapeut.

Dieta

U jedinců s CS může být naordinovaná dieta, která však neovlivňuje prognózu, ale může pomoci předejít podvýživě kvůli špatnému přijímání potravy trávicí trubicí.

Pro Doteky připravila Marta Zemanová

HAF

SLUŽEBNÍ PLEMENA PSŮ PRO HANDICAPOVANÉ (1. část)

Boloňáček je výborný kamarád pro neslyšící

Tento malý a roztomilý pejsek je sice zařazen mezi společenská plemena, ale v posledních několika desetiletích se osvědčil i jako signální pes pro neslyšící. Boloňáček, oficiálně boloňský psík, jak jeho název napovídá, je plemeno pocházející z Itálie. Patří mezi bišonky, se kterými ještě v nedávné minulosti splýval. Teprve koncem 19. století se díky drobným odlišnostem od bišonků oddělil a později byl uznán jako samostatné plemeno. Všeobecně se předpokládá, že vznikl křížením maltézáčka a malého bílého pudla, není však vyloučen ani vliv jiných drobných italských plemen. Předkové dnešních boloňáčků a bišonků byli prokazatelně známí již ve starém Římě, největší obliby však dosáhli v raném středověku a rovněž v období renesance. Bílí a kučeraví pejskové bývali velmi váženými mazlíčky, a to především mezi aristokracií. Zejména šlechtičny se s ním velmi často nechávaly vymalovat, jak dokládají díla Tiziana, Goyi a dalších slavných malířů. V roce 1882 byl v Itálii poprvé zřízen registr, kde se zapisovali čistokrevní chovní psi. Po druhé světové válce zůstal boloňský psík už jen u chovatele Maria Persichiho, který s přispěním několika dalších exemplářů bez rodokmene, získaných od svých přátel, zachránil toto plemeno před vyhynutím. Boloňáček je na první pohled zavalitý, avšak kompaktní pejsek, pokrytý chmýřovitě načechranou srstí bílé barvy. Výška v kohoutku je pevně stanovena na 27–30 cm u psů a 25–28 cm u fen. Délka trupu musí být stejná jako výška v kohoutku, váha boloňského psíka se pohybuje v rozmezí 2,5 až 4 kg.

Boloňský psík je veselý, přítulný a roztomilý společník, je to hravý a lehce přizpůsobivý pejsek. Je odvážný, podnikavý, poslušný a velmi učenlivý, dokáže se naučit spoustu pěkných kousků pro pobavení. Je to takový domácí šašek a klaun.

Nekouše a není agresivní. K cizím lidem je nedůvěřivý, spíše rezervovaný, avšak svou rodinu bezmezně miluje. Rád se proběhne po zahradě, ale nepohrdne ani procházkami, a to klidně i dlouhými. Nikdy však sám, vždycky v doprovodu svého páníčka. Miluje společnost dětí, ale přizpůsobí se klidně i starším lidem. Pro svoji úžasnou povahu si plným právem vysloužil přezdívku „antistresový pes“. Vyžaduje pouze pravidelnou péči o srst, jinak je zcela nenáročný. Další nespornou výhodou je, že boloňský psík nelíná, při pravidelném kartáčování se odumřelé chlupy na hřebenu spolehlivě zachytí. Pro uvedené vlastnosti se proto hodí výhradně pro držení v bytě, a to i nevelkých rozměrů.

Pro boloňáčka je každá aktivita vítaným přínosem. K výkonu signálního psa pro těžce sluchově postiženého člověka má přirozené vlohy, může dosahovat velké úspěšnosti a být tak pro neslyšícího nejen mazlíčkem, ale i pomocníkem. Zkušenosti z Jihoafrické republiky, která výcvik těchto drobných psíků uskutečnila mezi prvními ve světě, jasně prokázaly, že boloňáček hlídá a hlásí. Je neuvěřitelně pozorný a na každou změnu reaguje okamžitě, daleko rychleji než třeba velcí retrívři. Snadno se učí nové věci a svou velikostí i hmotností je takřka ideální, neboť díky své pohyblivosti může boloňáček vyskočit na lůžko nebo na klín svého páníčka.

V ČR se výcvikem signálních psů pro neslyšící zabývá Klub speciálního výcviku psů ČKS – Helpes – Centrum výcviku psů pro postižené. Na svém kontě má již několik vycvičených signálních psů předaných postiženým klientům. Přestože výcvik psů pro neslyšící patří k nejtěžším, trvá přibližně půl roku, zájem o tyto psy je obrovský i v mnoha evropských zemích. Je tedy jen otázkou času, kdy se mezi těmito signálními psy objeví i boloňský psík, který k této činnosti má veškeré předpoklady.

Zdeněk Sedláček

INFORMACE

Smile – víc než jen indikace světla a čtečka

Chtěli byste mít dokonalý přehled o svých lécích, potravinách v kuchyni, lednici, zvukových knihách, hudební fonotéce a mnoha dalších drobnostech? Jedinečnou vlastností této identifikační čtečky oproti dosud vyráběným je možnost rozřídění záznamů až do šestnácti složek, které si každý může libovolně pojmenovat. Věci označené vhodným čipem si může následně v malém přístroji hlasově prohlížet, takže získá přehled například o lécích, kdy si může ke každému léku namluvit i způsob jeho užívání, expiraci, může mít přehled co má v lednici, v dokladech, načtených i hudebních CD a mnoha dalších věcech uložených podle různých kategorií. S touto čtečkou získáte v podstatě počítač s jednoduchým skladovým programem a velmi snadným ovládním. Čtečka umožňuje poměrně přesné měření intenzity světla. Čtečka je doplněna praktickým magnetem, který umožňuje snadné zavěšení na digestoř, ledničku apod. Možné je i připojení poutka k zavěšení na krk. Dobíjení bezúdržbového akumulátoru s dlouhou životností je prakticky řešeno univerzálním mini USB konektorem. Lze využít některé nabíječky k mobilním telefonům nebo jakoukoli univerzální nabíječku na síť, do auta, solární, případně počítač s USB. Odpadá tak riziko s vytékajícími nebo chybně vloženými bateriemi.

Indikátor světla

Spustí se současným stiskem obou „uší“ – opakovaně je hlášena číselná hodnota, která udává intenzitu světla od 0 do 10. Nulová intenzita světla je hlášena jako 0, dobře osvětlená místnost jako 5 a přímé sluneční světlo je 10. Můžeme tak snadno i za oknem poznat jaké je venku počasí, zda je někde rozsvíceno a jaké je to světlo, pokud si zapamatujeme jeho číselné hodnoty. Indikátory světla hradí zdravotní pojišťovny v plné výši.

Hodnocení

Dle mého hodnocení (hodnocení pana Josefa Loudy) jde o jedinečný přístroj, který nabízí velmi přehledné kar-

totékové rozřídění a vyhledávání nejrůznějších předmětů, léků, listin, potravin, drobných dílů s možností informací, kde je máme uloženy. Oproti Scherlocku a Penfriendu má lepší kvalitu záznamu. RFID bezkontaktní identifikační čipy budou několikrát levnější, než dodávané k Scherlocku. Číselná indikace intenzity světla umožňuje přesné zjištění jeho intenzity. U prvního testovaného vzorku jsem zjistil určité nedostatky, které byly promptně odstraněny. Byla přidána regulace hlasitosti. Dále byla přidána možnost nastavení doby automatického vypnutí při nečinnosti, zlepšení funkčnosti a odlišení tlačítka REC, doplnění automatického reset při náhodném zatuhnutí či nevhodné manipulaci.

Čtečka je pro některé uživatele poměrně malá, proto vyžaduje určitý zácvik.

KDE A ZA KOLIK?

Smile je český výrobek renomovaného výrobce braillovských řádků Donat Prague s.r.o. Předpokládaná cena bude asi o dva tisíce Kč nižší oproti Sherlocku, který je pouze čtečkou RFID. (Cena je závislá na kurzu koruny a výrobci čipů.) Objednávky na čtečku jsou přijímány panem Přemyslem Donátem ml. na tel.: 721 242 649, e-mail: premek@donat.cz.

*<http://www.josef.louda.info/smile/>
redakčně kráceno*

Zajímavé kompenzační pomůcky

Vážení čtenáři,
představujeme vám několik kompenzačních pomůcek z nabídky Unie neslyšících Brno, Kompone:

Bluetooth ARTONE

Bezdrátová indukční smyčka s jednotlačítkovým ovládním. Smyčka se věší na krk a po spárování s mobilem, vybaveným stejnou technologií, bez problémů přenáší hovor do sluchadla. Sluchadlo musí být přepnuto do T stavu. K příjmu nebo vypnutí, popřípadě zesílení hovoru stačí stisk

jediného tlačítka. Zařízení lze dobít přes USB konektor, autoadaptér nebo normálně ze sítě 220 V. K dispozici jsou barevné vyměnitelné kryty.

Clipboardloop VA 1303

Indukční smyčka zabudovaná do psací podložky. Určeno pro nedoslýchavé studentky a studenty, ale samozřejmě nejen pro ně. Psací podložka je vybavena klipem pro uchycení papírového bloku, interním mikrofonem a dvěma diodami pro informaci o zapnutí zařízení a aktivizaci indukční smyčky. Pomůcka má jednoduché ovládání, samostatné napájení přes baterii a je snadno přenosná.

HearCheck Screener Siemens

Novinka ohledně vyšetření sluchu. Jedná se o pokročilé technologické zařízení pro rychlé, přesné a jednoduché vyšetření sluchu. S jeho pomocí se dá určit, zda současný stav sluchu vyžaduje vyšetření foniatra. Zařízení je ovladatelné pomocí jednoho tlačítka, pro jeho obsluhu není potřeba speciálních znalostí. Identifikuje stupeň sluchové ztráty pomocí barevných diod. Baterie 2 x AAA je součástí balení.

Znakující loutka Sofie

Ideální dárek pro děti, které se učí znakový jazyk. Loutka je lehká, je z měkkého materiálu, 65 cm vysoká. Vhodná pro výuku znakového jazyka a prstové abecedy pro děti všech věkových kategorií. Ruce pro znakování se protáhnou skrz rukávy postavičky, rukávy jsou přitom dostatečně velké, takže budou vyhovovat rukám všech velikostí. K Sofii se určitě bude hodit i její kamarád pro znakování Roger.

Zdroj: <http://www.kompone.cz>

Pomůže sluchově postiženým uživatelům s přepisem řeči mobil?

Budou moci lidé se sluchovým postižením používat ke komunikaci automatický přepis mluvené řeči do mobilu? Odpověď na tuto otázku by mělo přinést několikaměsíční testování, které zahájila se skupinou dobrovolníků z České unie neslyšících společnost Newton Technologies. Pět chytrých mobilních telefonů a SIM karty pro tento účel zapůjčila společnost Telefónica O2 Czech Republic.

Vývojáři Newton Technologies do mobilů nainstalovali aplikaci umožňující spojení se serverem, na němž je uložen program Newton Dictate, takže neslyšící uživatel pak může sledovat, jak mu program převede na displeji do textové podoby mluvenou řeč partnera v komunikaci.

„Nepředpokládáme, že program již nyní plně uspokojí potřeby neslyšících uživatelů. Úspěšnost rozpoznávání mluvené řeči závisí na řadě okolností, zejména na okolním ruchu, výslovnosti, typu slov, existenci stejně či podobně znějících slov, zatím se pohybuje kolem 85 procent, a to spíše za dobrých podmínek,“ říká ředitel Newton Technologies Petr Herian. „Očekáváme však, že nám neslyšící testeři poskytnou cenné poznatky pro další vývoj a sami si ověří, zda by v některých situacích pro ně už za současného stavu mohl být automatický přepis mluvené řeči do mobilu přínosem, například u lékaře, v zaměstnání, při jednání na úradech a podobně.“

Newton Dictate, systém pro rozpoznávání hlasu a převod řeči do textové podoby, vznikl z exkluzivní spolupráce mezi vědecko-výzkumným týmem SpeechLab pod vedením prof. Ing. Jana Nouzy, CSc. na Technické univerzitě v Liberci a společností Newton Technologies, a.s. Největší uplatnění zatím nachází u soudů a ve zdravotnictví, umožňuje významně zvýšit efektivitu práce každému, kdo vytváří či přepisuje delší texty. V těchto případech je program nainstalován v počítači uživatele.

Právě zahájený pilotní projekt by však měl umožnit v budoucnu sluchově postiženým uživatelům přístup k programu na dálku, aby s pomocí chytrého mobilního telefonu mohli použít automatický přepis řeči do textové podoby všude tam, kde je k dispozici kvalitní mobilní inter-

netové připojení. Přitom nejde o první spolupráci Newton Technologies a České unie neslyšících. Obě organizace se spolu s ČVUT podílejí na projektu eScribe – online centrum přepisu neslyšícím, který podpořila Nadace Vodafone.

V první fázi partneři z ČVUT vytvořili technické předpoklady pro to, aby bylo možné provádět přepis mluvené řeči na dálku, kdy přepisovatel nemusí být přítomen přímo na místě, kde je třeba pro účastníky se sluchovým postižením zajistit simultánní přepis mluvené řeči. Příkladem byla samotná úvodní instruktáž dobrovolných testerů, která proběhla v zasedačce Newton Technologies v Praze, ale o na plátno promítaný simultánní přepis hodinového výkladu instruktora se postaral díky internetovému propojení na dálku ze svého domova v Hradci Králové Miloš Černilovský, několikanásobný mistr světa v rychlopsaní a stálý spolupracovník Centra zprostředkování simultánního přepisu ČUN (www.prepis.cz).

Ne vždy jsou ovšem k dispozici kvalitní rychlopísaři, a proto vzniká v rámci projektu eScribe v jeho druhé fázi online přepisovací pracoviště, založené na spojení automatického přepisu programem Newton Dictate se stínovým mluvčím. K tomu by se z místa konání akce přes internet nebo telefon dostával do sluchátek hlas řečníka a stínový mluvčí by jeho řeč simultánně namlouval za optimálních hlukových podmínek do programu, který by byl přizpůsoben jeho výslovnosti, takže by se významně zvýšila úspěšnost automatického převodu mluvené řeči do textové podoby.

Kontakt: Jaroslav Winter, koordinátor projektu eScribe – online centrum přepisu neslyšícím, prepis@cun.cz, 777 807 727

Zdroj: Helpnet

Váš nevidomý pacient

Cílem publikace (je k dispozici i v elektronické podobě), kterou připravilo občanské sdružení Okamžik, je poskytnout srozumitelnou formou informace, doporučení i návody pro praktickou a oboustranně příjemnou pomoc nevidomým

a jinak těžce zrakově postiženým pacientům v nejrůznějších zdravotnických zařízeních.

Občanské sdružení Okamžik již 10 let působí v oblasti pomoci lidem se zrakovým postižením. Je poskytovatelem několika akreditovaných služeb pro nevidomé. Jednou z aktivit je i publikační a informační činnost, v rámci níž v tomto roce vydalo publikaci s názvem *Váš nevidomý pacient*. Vydání publikace finančně podpořilo Ministerstvo zdravotnictví ČR a Nadační fond Českého rozhlasu ze sbírky Světluška.

Úryvky z publikace naleznete na www.nevidomimezinami.cz.

Publikace nyní není na internetu volně ke stažení, můžete si ji však **ZDARMA objednat** v Poradenském centru občanského sdružení Okamžik, kontakt viz <http://www.okamzik.cz>.

Zdroj: Helpnet

Jubilejní 20 000. dotaz na Iporadna.cz

Operátoři poradenského webu zaznamenali 20 000 dotazů, které byly zaslány na server www.iporadna.cz, který slouží především zdravotně postiženým občanům a jejich blízkým. Web začal od října 2001 poskytovat poradenství v oblasti zdravotního postižení a postupně se jeho záběr rozšiřoval tak, že dnes lze zadávat dotazy na téma zrakového, sluchového, tělesného a mentálního postižení, dále se věnuje oblastem duchovního a občanského poradenství, otázce závislostí, zaměstnanosti nebo radí v psychologických otázkách. Dotaz lze zadat i do oblasti menšin a cizinců. Je možné využít také e-linku důvěry formou chatu. Web i e-linka fungují nepřetržitě i v období vánočních svátků. Dotaz, který tazatel vloží do formuláře na [iporadna.cz](http://www.iporadna.cz), zpracují naši operátoři a předají jej ke kompetentnímu zodpovězení redaktorům, kteří odpoví do 7 dnů. Redaktoři jsou odborníci v dané oblasti a spolupracuje jich na 230 z celé republiky. Na dotazy odpovídají zcela zdarma a mj. poskytují kontaktní informace pro možnost vyhledání odborníka blízko místa bydliště. Dotaz s odpovědí je také

zveřejněn na webu poradny a díky tomu mohou návštěvníci čerpat z již položených dotazů a nacházet v nich odpovědi. Samozřejmostí je anonymita všech tazatelů. Návštěvníci webu si mohou objednat i zasílání novinek podle oblastí svého zájmu e-mailem.

Mezi redaktory psychologického poradenství patří již řadu let i prof. PhDr. Jaro Křivohlavý, CSc. „Na Internet-Poradně se mi líbí to, že je v dosahu každého člověka, který má přístup k internetu – a těch lidí neustále přibývá,“ říká a zároveň oceňuje, že díky tomuto typu poradenství mají lidé možnost se vyjádřit ke svému problému bez toho, aby se museli dívat poradci do očí, což pro někoho může být obtížné. InternetPoradně by přál, aby se mezi lidmi, zvláště mladými, zvýšilo povědomí o její činnosti. Podobný pohled sdílí i religionista doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., který spolupracuje s internetovým poradenstvím od roku 2004 a přiznává, že je nadšen z možností, které toto poradenství otevírá díky své webové i finanční dostupnosti.

Web provozuje olomoucké občanské sdružení Internet-Poradna.cz. Na stránkách webu zveřejňuje také zpravodajství ČTK týkající se jednotlivých oblastí a články z dalších zdrojů. V Olomouci provozuje kromě odborného sociálního poradenství pro osoby se zdravotním postižením i službu sociální rehabilitace Restart a zaměstnává osoby se zdravotním postižením na projektu www.sofieshop.cz.

Zdroj: InternetPoradna

OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH

HIERONYMUS LORM (9. 8. 1821 – 3. 12. 1902)

Muž, jenž otevřel hluchoslepým svět

„U Němců mají zase novou theorii, kdo není hrbatý, slepý, kulhavý nebo hluchý, nemá právo psáti pesimistické verše. Majíť Němci básníka, Hieronymus Lorm, jenž jest vskutku děsnějším než Leopardi (...), jest slepý a hluchý. Ubozí básníci!“

*Z dopisu Jaroslava Vrchlického Sofii Podlipské
z 26. 12. 1875*

Letos uplyne 190 let od narození Hieronyma Lorma, mikulovského rodáka, jenž umožnil hluchoslepým vnímat svět. Do historie se zapsal jako básník, filozof a novinář, ale především jako tvůrce prstové dotykové abecedy pro hluchoslepe, která se nazývá po svém autorovi – Lormova. Mnohým z nás jeho jméno ani abeceda nic neříkají. Pokusím se v následujících řádcích přiblížit čtenářům tuto podivuhodnou a zajímavou osobnost, o které chystá Regionální muzeum v Mikulově tento rok výstavu.

Hieronymus Lorm (vlastním jménem Heinrich Landesmann) se narodil 9. srpna 1821 v Mikulově jako druhorozený syn váženého židovského obchodníka. Když byl Heinrichovi sotva rok, přesídlila celá jeho rodina do Vídně, kde otec Christian Landesmann založil známý obchodní dům C. Landesmann a syn. Heinrich začal navštěvovat školu u sv. Anny, později na vídeňském gymnáziu studoval také hudbu, pro niž měl nadání již od dětských let.

V 16 letech postihla mladého Heinricha choroba a během několika dní zcela ztratil sluch a zeslábl mu také zrak. Vypořádat se se ztrátou tak důležitého smyslu, jako je sluch, muselo v dorůstajícím mladíkovi budit mnoho zoufalství a skepse, které nakonec vyústily v jeho životní filozofii založené na pesimismu. Mladý Landesmann

musel zanechat studia a začal soukromě studovat poezii a filozofii, v nichž nacházel útěchu. V té době začal psát a publikovat básně. Jeho první verše vyšly roku 1837 ve vídeňských divadelních listech. Báseň se jmenovala příznačně: Žaloba hluchých.

O osm let později Landemann zcela oslepl na levé oko, což mělo za následek další vlnu dlouhodobých depresí. Někteří Lormovi životopisci dokonce hovoří o sebevražedných sklonech mladého nadějného literáta. Bylo to jedno z nejtěžších období Lormova života, které se mu naštěstí podařilo překonat, avšak pocit životního utrpení v něm zůstal hluboce zakořeněn a odrážel se i v jeho poezii. O ní Jaroslav Vrchlický říká:

„Poezie osamělé, pesimisticky naladěné osudem i životem, poezie úzkého horizontu jedné bytosti, myšlenkově těžká, hluboká, záživná, ale jen v sobě v svém utrpení a bolesti zakotvená, k sobě se vždy vracející, sebou a svým duševním žitím docela uzavřená.“

Mládí prožil Heinrich Landemann v tzv. metternichovském absolutismu, tj. v době, kdy byly utlačovány veškeré projevy svobodného ducha a byla zavedena cenzura. Proti praktikám tohoto režimu ostře vystupoval a stal se tvrdým kritikem politického i literárního života doby. Ve svých veřejných vystoupeních se dožadoval práva na svobodu slova. Za své postoje býval pronásledován, a proto začal užívat pseudonym Hieronymus Lorm. Jméno Hieronymus (česky Jeroným) si zvolil podle sv. Jeronýma, který psal o osamělosti a svůj život dokončil v samotě jako poustevník; příjmení Lorm přejal od svého oblíbeného hrdiny z románu De L'orme od anglického romanopisce G. P. Jamese, s nímž se cítil být spřízněný. Tento pseudonym užíval pak pro celou svou další tvorbu a pod ním je znám veřejnosti dodnes.

Před hrozbou zatčení odešel Lorm do Německa, kde mohl dál svobodně publikovat. Nejprve se usadil v Lipsku a roku 1847 zde vyšla jeho první kniha – Wienische poetische Schwingen und Federn (Vídeňské literární vzlety a pelichání). V souboru studií ostře kritizoval vídeňské poměry v době vrcholu metternichovského absolutismu.

Po březnových dnech roku 1848, kdy padl Metternich a jeho vládní systém, se Lorm vrátil zpět do Rakouska. Usadil se v Badenu u Vídně, odkud redigoval fejetonový plátek

deníku Wiener Zeitung. Usilovně pracoval jako novinář a byl kriticky činný ve všech oblastech literatury a estetiky. Komentoval politické a společenské dění, psal romány, povídky, aktovky a básně. Jeho kritické úsudky byly velice ceněny. Podrobně se zabýval indickou filozofií a tvořil filozofické spisy.

Roku 1856 se oženil se svou o devět let mladší sestřenicí Henriette Franklovou a z jejich manželství vzešly tři děti – dcera Marie a dva synové Ernst a Adolph.

Roku 1881 přišel Lorm zcela o zrak. Aby dokázal se svým okolím i nadále komunikovat, vytvořil jednoduchý dorozumívací systém založený na hmatovém poklepávání a stiscích dlaně. Poprvé byl tento systém veřejnosti představen jeho dcerou Marií Landesmannovou až v roce 1908. Tato forma dorozumívání s hluchoslepým se osvědčila natolik, že se užívá dodnes a řadí se mezi základní komunikační systémy hluchoslepých. Je upravena do několika jazyků, neboť původní abeceda byla vytvořena pro němčinu. Oproti jiným formám dorozumívání je Lormova abeceda rychlá, srozumitelná a lehce naučitelná. *„Jednou z největších předností této řeči je,“* jak uvádí Landesmannová, *„že prodleva mezi stisky je srovnatelná s obracením listů v knize.“* Vzdělaný a nadále tvořící Lorm dokázal prostřednictvím této abecedy vedle předčítání a diktování textu také přijímat notový záznam či hrát šachy. *„Dlaň ruky se dá srovnávat s klávesnicí klavíru, kdy hráč se velmi rychle naučí hrát automaticky, aniž by sledoval noty, stejně tak brzy se naučí poklepávat na prsty písmena, aniž by k tomu potřeboval sledovat ruku,“* dodává Landesmannová výhody systému svého otce.

Roku 1892 se Lorm odstěhoval do Brna k synovi Ernstovi, který tu působil jako lékař. U něj strávil poslední léta svého života a zde napsal své hlavní filozofické dílo *Der grundlose Optimismus* (Bezedný optimismus). Zemřel 3. prosince 1902 v Brně a byl pochován na židovském hřbitově v Židenicích.

Ve své životní filozofii Lorm zpočátku propadal oprávněné beznaději a hlubokému pesimismu. I přes stupňující se zdravotní potíže však dokázal na sklonku života svou celoživotní skepsi překonat, což svědčí o obrovské síle jeho ducha. Ve svých dílech se postupně propracovával

řadou meditativních, estetických a filozofických esejů od beznaděje přes osobní rezignace až ke svému „bezednému optimismu“. Lormův odkaz je živý i dnes – ať již užíváním jeho prstové dotykové abecedy mezi hluchoslepými a nevidomými nebo jeho duchovní silou, která je inspirující pro nás všechny.

*Mgr. Dana Massowová
historička, Regionální muzeum v Mikulově*

Posmrtná řeč vedená nad márami Hieronyma Lorma
zemským rabínem Dr. B. Placzkem
dne 5. prosince 1902

*Tam, kde za parnými pouštěmi
žhnoucí oblaka klenbu staví,
tam vzhůru se štíhlý kmen napřimuje –
stromek, kvetoucí osaměle...
Do jemné kůry hloubí a ryje
špičaté ostří jedu;
Tu kapky prýští, světlé a jasné,
osamělému stromu k bolu.
On krůpěje z ran svých nechává téci
změněné v balzám, co hojí a léčí.*

*Ze stromu těžce zraněného
se jasná slza roní
a zastavuje hořkostí zředěných
několik jiných slzí...*

Překlad Mgr. Dana Massowová
Stylistické úpravy Zdena Jelínková
Vydalo nakladatelství B. Epstein a spol. roku 1902

ZE SVĚTA

Evropský rehabilitačně kulturní týden hluchoslepých ve Finsku

Od 1. do 7. srpna 2011 se bude ve Finsku konat Evropský rehabilitačně kulturní týden hluchoslepých osob, který navazuje na tradici evropských prázdnin hluchoslepých. Místem konání je město Tuusula, které se nachází poblíž stejnojmenného krásného jezera, vzdáleného asi hodinu a půl od Helsinek a jen 15 minut od letiště. Pořadatelská organizace Finská asociace hluchoslepých oslaví v roce 2011 čtyřicetileté výročí. Organizátoři připravují pro účastníky bohatý program zaměřený na společenské, kulturní a sportovní aktivity. Oficiálním jazykem bude angličtina. Účastnický poplatek činí 450 euro na osobu a zahrnuje ubytování s plnou penzí a program po celou dobu akce. Uzávěrka pro zaslání přihlášek je 31. března 2011, další informace včetně registrace a podrobného programu najdete na stránkách: <http://www.kuurosokeat.fi/ercw2011/>.

Petra Zimermanová
ředitelka o.s. LORM

SPOLEČENSKÁ KRONIKA JUBILEA

Ve druhém čtvrtletí roku 2011 oslaví svá životní jubilea tito členové nebo klienti o.s. LORM:

- 40 – Michal Hanák, Brno
- 50 – Dagmar Kopáčová, Ostrava-Vítkovice
- 50 – Zuzana Urbánková, Brno
- 70 – Pavla Kramerová, Velké Meziříčí
- 75 – František Hynek, Žďár nad Sázavou
- 80 – Terezie Vagačová, Chomutov
- 80 – Julie Matoušová, Liberec-Vratislavice
- 80 – Břetislav Slánský, Mělník
- 81 – Květoslava Krejčová, Brno – Královo Pole
- 81 – Irma Pavlátová, Nový Jičín
- 85 – Jaroslav David, Vsetín
- 85 – Sonja Kazdová, Přerov
- 88 – Jaroslav Kolář, Chrudim

ZÁLIBY (HOBBY)

LÉČIVÉ a AROMATICKÉ BYLINY

Karkadé je čaj s vitamínem C

Tento nápoj byl znám již ve starém Egyptě, kde jej popíjeli faraoni a jiní starověcí vládci. Způsob jeho přípravy byl však po dlouhou dobu velkou záhadou. Karkadé je v zemi pyramid dodnes považováno za národní čaj. Jeho lahodně nakyslá chuť a silné aroma jsou jedny z největších zážitků, které si ještě dnes, třeba z dovolené a toulek po památkách, můžeme z Egypta přinést.

Ibišek súdánský (*Hibiscus sabdariffa*) je jednoletá bylina s hladkými stonky, které mohou dorůst do výšky 2,5 metru. Zelené listy s červeným žilkováním jsou postaveny střídavě, horní listy mladých výhonků mají vejčitý tvar a spodní jsou dlanitě laločnaté. Květy mají bílou nebo nažloutlou barvu a červený střed. Dužnatý kalich, který se využívá k přípravě čaje a dalších pochutin, je jasně červený stejně jako plody této rostliny.

Navzdory svému druhovému jménu, značící africkou zemi, však pravděpodobně pochází z Indie a Malajského poloostrova. Z těchto tropických částí Asie se tento druh ibišku obchodními cestami rozšířil do Afriky, a to zřejmě již v dávné minulosti. V 19. století byl dovezen i do Střední Ameriky, kde na mnohých místech zcela zdomácněl. V současné době se ibišek súdánský pěstuje ve velkém, a to nejvíce v Egyptě, Súdánu, Senegal, Mali a jiných afrických zemích. Dále se jeho pěstování rozšířilo i v Číně, Indii, Thajsku a rovněž ve středoamerických zemích, zejména v Mexiku a Guatemale.

Ibišek se v Egyptě pěstoval od nepaměti, zdobil altány a zahrady bohatých šlechticů, letní i zimní sídla vládnoucího rodu. Okrášloval též vesnice a břehy řeky Nilu, jeho odvar slazený medem byl totiž oblíbený i u chudých pouštních kmenů, sušené květní kalichy vydržely velmi dlouho a byly lehké a vydatné, navíc obsahují velké množství vitamínu C. I dnes na každém trhu v Egyptě najdeme koše plné tmavých plátků pod názvem karkadé.

Skližené kalichy se tedy ihned nasuší a pak se z nich připravuje zmíněné karkadé, které má temně rudé zbarvení, připomínající krev. Arabové do čaje přidávají velké množství cukru, neboť karkadé je hodně kyselé. Má i tu zajímavou vlastnost, že pokud ho přelijeme do studené vody, zbarví se do modra. Kalich z ibišku se v současnosti uplatňuje především ve výrobě potravin a nápojů. Jedná se rovněž o prvotřídní přírodní barvivo, kterým se mohou nahrazovat barviva syntetická. Stal se běžnou přísadou velkého množství ovocných čajů, i těch sypaných, protože velmi intenzívně zbarví horký nápoj sytě červenou barvou. V africké medicíně je ibišek súdánský navíc hojně používán jako léčivá bylina. Zejména jeho listy zvyšují tvorbu a vylučování moči z organismu, dále mají rovněž osvěžující a uklidňující účinky. Květní kalichy díky vysokému obsahu vitamínu C (v čerstvém stavu je až 5x vyšší než u pomeranče) působí proti kurdějím. Nálev z kalichů se doporučuje proti žlučnickým záchvatům, zlepšuje problémy s játry a reguluje vysoký krevní tlak. Kalichy mají též vědecky prokázané protikřečové účinky, působí proti parazitům a bakteriím včetně tuberkulózy. Zdá se, že čaj karkadé snižuje vstřebávání alkoholu, v Guatemale se podává lidem po kocovině. Vzhledem k tomu, že alkohol je zásaditý a karkadé kyselé, je pravděpodobné, že po vypití tohoto nápoje dojde k neutralizaci a škodlivé dopady alkoholu na organismus se sníží.

Z rozemletých kalichů se vyrábějí omáčky, želé, marmelády, džemy, salátové dresinky, sirupy a ledové nápoje. Uplatní se i při přípravě omelet, koláčů, pudinků, dezertů, perníku, vaflí a zmrzliny. Čerstvé kalichy bývají součástí různých ovocných salátů. Mladé listy se v některých zemích používají jako salát a podávají se s masem nebo rybami. Semena, která jsou nahořklá, mohou sloužit jako náhražka kávy.

Zdeněk Sedláček

Z LITERÁRNÍ ČINNOSTI HLUCHOSLEPÝCH LORMÁKŮ

Dobrý odhad

Když jsem jako dětská sestra pracovala na novorozeneckém oddělení, přišel se jeden novopečený tatínek podívat na svého syna. Nesla jsem kluka zabaleného v zavinovačce, ale táta už zdaleka hlaholil: „To je chlapák, to je kousek, ten má dobré čtyři kila!“

„Jak jste to tak na dálku mohl odhadnout?“ ptala jsem se udiveně.

„Jednoduše, sestřičko, jsem rybář, tak to mám přece v oku!“

Pavla Sykáčková

Jak jsem vyžebkala pětikorunu

Přijela jsem za dcerou a zetěm do Lovosic. Společně jsme se vypravili na poštu, a protože máme všichni tři bílou hůl, vyzval mě zeťáček, abych raději počkala venku, že by si na poště mohli myslet, že nevidomí manifestují.

Tak jsem poslušně stála před poštou, a protože mi bylo horko, sundala jsem si čepici a rovnala si vlasy. V ten okamžik běžela kolem žena a vhodila mi do čepice pětikorunu. Než jsem se vzpamatovala, zmizela v davu, asi měla dojem, že s tou bílou holí a sundanou čepicí žebrám, a slitovala se! Když jsem to potom vyprávěla mladým, brali jsme to vesele a zeťáček navrhl, abych před poštou ještě chvíli postála, že mi možná někdo přidá. Nepostála jsem a čepici si od té doby nechávám raději na hlavě.

Pavla Sykáčková

VZKAZY MOUDRÝCH

„Štěstí je poznat v mládí přednosti stáří a stejné štěstí je udržet si ve stáří přednosti mládí.“

Johann Wolfgang Goethe

(28. srpna 1749 – 22. března 1832), německý básník, prozaik, dramatik, historik umění a umělecký kritik, právník a politik, biolog a stavitel.

RECEPTY

Sladkost plná vápníku (tedy mimo jiné...)

Vánoční mlsání a přejídání se cukrovím už naštěstí máme za sebou, ale Velikonoce nás zajisté také budou během posezení s přáteli lákat na něco dobrého, sladkého, lahodného, voňavého, neodřeknutelného a těžce kalorického. Ovšem vyhlídka na fešnou letní postavičku se jen tak nehodlá odporoučet a začne vnitřní klání, které dokáže nejen částečně znechutit celé svátky jara, ale i nahlodat odhodlání letos už určitě zakoupit jednoduché plavečky miniaturní velikosti, které nám, nemlsajícím, budou samozřejmě ještě o drahý kus větší. Ale pozor, moji milí kuchařiči, já pro vás mám VYNIKAJÍCÍ dortíček, sladounce nesladký, levný, rychlý, jednoduchý a ještě nabitý vápníkem.

Tak dosti utrhávání si od úst, jdeme na to:

1 sáček kulatých piškotů

1 šlehačka

1 lžička rozpustné kávy

1 tvaroh

1 lžíce kakaa

1 hltíček rumu (nemusí být)

Kulatou dortovou otevírací formu (nebo hrnec, kastrol s rovným dnem i stěnami cca 4 litrový) vyložíme potravinářskou fólií. Zde bych doporučila těm, kteří dosud nefóliovali, natrénovat na nečisto nebo poprosit někoho o instruktáž,

fólie je mrška neposlušná, přilnavá, lepící se sama na sebe do nerozlepitelných hužvanců, tvrdošíjně odporující nám vyhovět.

Celé dno hustě poklademe piškoty, které jsme předtím rychle a krátce, aby se nerozmočily, ponořili do hrníčku černé neslazené kávy (s rumem nebo bez). V míse rozšleháme ručně či šlehačem tvaroh se šlehačkou do hladké hmoty a polovinu jí nanese na kávou nasáklé piškoty do formy a úhledně do všech stran a úhlů rozetřeme. Celý postup ještě jednou zopakujeme.

Na závěr posypeme vrch (tvořený šlehačkovo-tvarohovým krémem) kakaem a nádobu šupneme na pár hodin do chladna nebo rovnou do chladničky. Potom rozevřeme dortovou formu, uchopíme fólii, v níž dortík tuhnul a přeneseme dobrotu na táč, velký rovný talíř, prkénko, no prostě tam, kam běžně pokládáte dorty. V případě, že jsme dort připravili do kastrolu, vyndáme výrobek rovněž uchopením za tu část fólie, která vyčnívá přes horní okraj nádoby.

DOPORUČENÍ:

Vzhledem k vynikající chuti tohoto nepečeného výrobku zakupte raději rovnou 2 šlehačky a 2 tvarohy, z výše uvedeného množství vznikne totiž pochoutka velikostně tak 3x do úst, a to se mi zdá málo i pro ty, kteří hledí na štíhlou linii.

Tak ať vám velikonoční dortík zpříjemní přátelské sedánky a rovnou se během nich a dortování můžete těšit na eňo ňuňo zelňačku, která nás čeká v dalším čísle Doteků.

Zdena Jelínková

SBÍRKA PRO ŽIVOT

LORM

SPOLEČNOST PRO HLUCHOSLEPÉ
SOCIETY FOR THE DEAFBLIND

ČERVENOBÍLÉ DNY

Nevidí vás, ani neslyší. Přesto poznají, že jste jim pomohli! Zakoupením **červenobílého náramku** nebo **propisky** zvýšíte kvalitu života hluchoslepých. V ulicích českých a moravských měst nás potkáte při celonárodní sbírce od **18. do 20. dubna 2011**.
Děkujeme za vaši pomoc!

Pomáhejte hluchoslepým s námi

odesláním dárcovské sms ve tvaru

DMS LORM na číslo **87 777**

sbírkový účet: **43-8709380297/0100**

ČERVENOBÍLÉ DNY

veřejná sbírka 2011

www.lorm.cz

Cena DMS je 30 Kč, o.s. LORM obdrží 27 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

Generální partner sbírky

NADACE
ČLOVĚK ČLOVĚKU

TOPTRANS

SCREENET
Sítí reklamních velikomikrobiznisů

gzh
tiskárna

Muchojsng
STRATEGIE POKLAD VÁŠ CHUŤI

Aukro

PSD

OP TIGER
www.optiger.cz

žijeme
naplno.cz

radiočas
v pohodu

ČESKÝ ROZHLAS

babyweb.cz

ppm
factum

ArdaghGroup

DOTEKY. Bulletin o.s. LORM, Jaro, číslo 66. Vychází čtvrtletně.

Vydává: o.s. LORM – Společnost pro hluchoslepé, Zborovská 62, 150 00 Praha 5.

Vychází ve zvětšeném černotisku, v Braillově písmu a jako zvuková nahrávka na CD-ROMu.

Sponzorství je vítáno a za sponzorské dary předem děkujeme.

Naše bankovní spojení: Komerční banka Praha Smíchov, číslo účtu: 19-1451940207/0100.

Šéfredaktor: Zdeněk Sedláček, Chlum 13, 264 01 Sedlčany, zsedlacekdoteky@seznam.cz.

Redakční rada: Zdeněk Sedláček (šéfredaktor), Zdena Jelínková (metodička),

Mgr. Petra Zimermanová (ředitelka), Mgr. Lenka Veverková (terénní sociální pracovníce)

Za o.s. LORM: Mgr. Petra Zimermanová, Zborovská 62, 150 00 Praha 5, tel: 257 325 478

Grafická úprava: Michal Vondráček, Tomáš Zach

Sazba a tisk: Fastr typo-tisk, Nad Budánkami II./13, Praha 5

Náklad: 160 černotiskových výtisků

Tisk a distribuce bodové a zvukové verze: Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana, Ve Smečkách 15, 110 00 Praha 1, tel: 222210492, 222211523. Každé nové číslo zvukové nahrávky se zasílá na novém CD-ROMu. Distributorovi se vrací zpět pouze prázdný poštovní obal na slepecký tisk pro zaslání nového čísla Doteků na adresu KTN, která je vytištěná na štítku z druhé strany.

Osoby s hluchoslepotou a se zrakovým handicapem odebírají bulletin Doteky zdarma v rámci informačního servisu, který je součástí jejich sociální rehabilitace. Celoroční příspěvek pro členy o.s. LORM včetně distribuce činí 50 Kč. V elektronické podobě je bulletin Doteky bezplatně zasílán na odbory sociální a zdravotní péče. Doteky v elektronické verzi jsou zasílány všem zájemcům zdarma. Ostatní zájemci z řad veřejnosti (fyzické nebo právnické osoby), kteří mají zájem o specifické formáty (zvětšený černotisk, Braillovo písmo, zvuková nahrávka), se z důvodu vysokých výrobních nákladů spolupodílejí finanční částkou: roční předplatné na Doteky ve zvětšeném černotisku činí za čtyři čísla 400 Kč; v Braillově písmu a ve formátu zvukové nahrávky činí roční předplatné za čtyři čísla 800 Kč.

Starší i nová čísla bulletinu Doteky jsou zdarma veřejnosti přístupná na bezbariérových webových stránkách o.s. LORM ve formátech HTML, doc a PDF.

Objednávky přijímá o.s. LORM, Zborovská 62, 150 00 Praha 5, email: admin@lorm.cz. Časopis je rozesílán na základě objednávky členům o.s. LORM a ostatním osobám a organizacím, včetně povinných výtisků.

Na <http://www.lorm.cz/cs/doteky/> je k dispozici elektronická objednávka i ve formátu k vytištění.

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí pouze na vyžádání odesílatele.

Uzávěrka příspěvků do čísla 67 (Léto 2011) je 15. 05. 2011.

**Doteky vychází s pomocí nadačního příspěvku
Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky
Světluška. DĚKUJEME.**

o.s. LORM

Zborovská 62

150 00 Praha 5

tel: 257 314 012

tel/fax: 257 325 478

REGISTRACE MINISTERSTVA

KULTURY ČR č. E 11000